Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXX. Št. 262 Ljubljana, torek 16. novembra 1937 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike — Inserati do 80 petit vrst á Din 2, do 100 vrst á Din 2.50, od 100 do 300 vrst á Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knaflova ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Razširjenje protikomunističnega bloka:

Ribbentrop — specialist za komuniste

Njegova glavna naloga obstoja v pridobivanju novih članov protikomunističnega bloka — Prva je na vrsti Poljska

Berlin, 16. nov b V uradnih krogih zanikajo, da bi jim bilo kaj znano o bližnji spremembi funkcije londonskega poslanika Ribbentropa. Obenem opozarjajo, da se je Ribbentrop takoj po svojem povratku iz Rima, kjer je podpisal trojni pakt, in po razgovoru s Hitlerjem vrnil na svoje poslaniško mesto v London. S tem hočejo tu demantirati govorice o spremembi v nemškem diplomatskem zboru, ki jih je registriralo inozemsko časopisje. Istočasno v dobro poučenih krogih poudarjajo, da se je delovno območje poslanika Ribbentropa po podpisu nemško-japonske protikomunistične pogodbe zelo povečalo in pristavljajo, da Hitler še prav posebno ceni nekatere njegove zasluge; zato ni izključeno, da ne bi na kak način poplačal Ribbentropovega dela s tem, da bi še bolj razširil okvir misije, ki mu je zaupana.

Dasi se iz uradnega vira ne more zvedeti ničesar pozitivnega, se vendar z vztrajnostjo razširjajo govorice o verjetnem »napredovanju« poslanika Ribbentropa. Zabeležili smo že verzijo o morebitnem njegovem imenovanju za zunanjega ministra. Ta verzija je nastala predvsem zaradi tega, ker je splošno znano, da so bile že doslej zaupane Ribbentropu pomembne zunanjepolitične funkcije. Nasprotno mislijo nekateri, da bi želel Hitler poveriti Ribbentropu kako posebno funkcijo v protikomunistični borbi, za katero se je Ribbentrop v zvezi s svojim sodelovanjem v londonskem odboru za nevmešavanje takorekoč specializiral. Nova Ribbentropova misija bi torej ne presegala tega ideološkega okvira. Konkretno se med drugim navaja »izredna diplomatska misija v borbi proti kominterni«, ki naj bi v glavnem obstojala v tem, da bi Ribbentrop z diplomatskimi posredovanji zbiral nove podpisnike protikomunistične pogodbe. V tem smislu naj bi Ribbentrop v tej svoji novi funkciji posvetil posebno pozornost zlasti Poljski, ki bi jo bilo po mnenju Berlina še najlažje pridobiti za sodelovanje v protikomunističnem bloku.

Nemčija bo povečala svojo armado

LONDON, 16. nov. o. »Daily Telegraph« poroča, da bodo v kratkem v Nemčiji mobilizirani vsi moški od 37. do 45. leta starosti. Vsi so bili že uradno obveščeni, da bodo v kratkem zdravniško pregledani in da morajo biti pripravljeni na vpoklic. Po nadaljnjih informacijah omenjenega lista namerava Nemčija potrojiti svojo sedanjo vojsko, ki obsega 39 divizij. Ustanovljeni bosta še dve rezervni diviziji. Nemčija bo v tem primeru razpolagala s 13 armijskimi zbori in skupno 2,400.000 vojakov.

Italijanske napovedi

RIM, 16. nov. o. Italijanski listi naglašajo, da se bodo Halifaxovi razgovori s Hitlerjem nanašali na nemške zahteve po kolonijah. Razpravljala bosta tudi o srednjeevropskih vprašanjih, zlasti o končni ureditvi avstrijskega vprašanja in o avtonomiji, ki naj se v Češkoslovaški zagotovi sudetskim Nemcem. Hitler bo pri teh razgovorih postopal povsem v skladu z dogovorom, ki je bil sklenjen ob priliki Mussolinijevega obiska v Nemčiji.

Tatarescu sestavlja homogeno vlado

Liberalni disidenti in narodni zaranisti so odklonili sodelovanje v novi vladi

BUKAREŠTA, 16. nov. Vodstvo stranke liberalnih disidentov in pa skupina Vajde Voevoda sta odklonili sodelovanje v Tatarescovi vladi. Tatarescu bo danes vrnil mandat in predlagal, naj se sestavi vlada iz vrst bivše vladne večine. Širijo se vesti, da bo danes predsedstvo nacionalne kmečke stranke izročilo vodstvo stranke zopet Juliju Maniuju. Tatarescova misija je ostala brezuspešna, predvsem zaradi tega, ker je voditelj radikalne kmečke stranke odklonil, da bi bil v vladi skupaj z liberalnimi disidenti, ti pa so stavili velike zahteve v upravnem in volilnem oziru.

V političnih krogih prevladuje prepričanje, da bo sedaj Tatarescu dobil mandat za sestavo homogene liberalne vlade, ki se ne bo mnogo razlikovala od prejšnje. Ta vlada bo izvedla volitve in tako prevzela vodstvo države za nadaljna štiri leta. Zvečer se je Tatarescu še enkrat sestal z Vajdo Voevodom, da bi z njim dosegel volilni sporazum. Z njegovo »rumunsko fronto« bi vlada dobila 40% glasov, ki so potrebni zato, da dobi večino vseh mandatov.

Na Kitajskem še ne bo miru

Japonci zahtevajo popolno kapitulacijo

TOKIO, 16. nov. Predsednik vlade princ Konoje je izjavil dopisniku Havasa, da ni pričakovati, da bi se sovražnosti na Kitajskem kmalu ustavile. To tudi ni odvisno od japonske vlade, ampak od vlade v Nankingu, ki še nič noče pokazati, da bi se hotela ukloniti. Japonska pa tudi zahteva, da se Kitajska uradno priključi k protikomunističnemu bloku. Vendar pa Japonska želi, da se zatre vpliv komunistov na vlado samo in v vladi sami. O posredovanju drugih držav je princ Konoje rekel, da Japonska tega posredovanja ne želi, vendar pa ne bi takega posredovanja odbila, če bi tuje velesile računale z dejanskim stanjem.

WASHINGTON, 16. nov. Tukaj krožijo vesti, da se bo USA odločila za posredovanje v sporu na Daljnem vzhodu, toda ne v sodelovanju z drugimi demokratskimi državami, ampak v stiku z DN, ki mora sedaj obravnavati sklepe tihomorske konference v Bruslju. Do tedaj pa USA ne mislijo na nikake sankcije proti Japonski, zlasti ne na prepoved uvoza v Japonsko ali pa na notranji bojkot japonskega blaga.

Delbosovo potovanje

PARIZ, 16. nov. Zunanji minister Yvone Delbos bo odpotoval na svoje potovanje po srednji Evropi iz Pariza dne 2. ali 3. decembra in sicer bo šel najprej v Varšavo. Po sestanku s člani poljske vlade bo šel Delbos v Krakov, kjer se bo zadržal en dan. Iz Poljske bo Delbos odšel v Bukarešto in od tam v Beograd, nazadnje pa v Prago, kjer se bo udeležil slovesnosti ob priliki 20-letnice obstoja češkoslovaške armade. V vsaki izmed prijateljskih držav bo Delbos ostal dva do tri dni. Na poti bo vsega kakih 17 dni in se bo vrnil v Pariz verjetno okoli 19. decembra.

Zlato se vrača v Francijo

HAVRE, 16. nov. Veleparnik »Normandie« je včeraj pripeljal iz USA za 300 miljonov frankov zlata.

Nemci se boje kritike

Berlinska vlada je začela izganjati tuje novinarje, ki ne pišejo po diktatu Göbbelsa

BERLIN, 16. nov. Ponoči je bilo izdano uradno poročilo, da je nemška vlada bila prisiljena izgnati Paula Ravauda, zastopnika agencije Havaš v Berlinu. Ravaud mora zapustiti Berlin v treh dneh. Ta ukrep se utemeljuje s tem, češ da je Ravaud stalno pošiljal zlohotne vesti proti Nemčiji.

Nemška vlada je že prej izgnala dopisnika »Timesa« iz Berlina, sedaj pa je izgnala tudi dopisnika Havasa. Ravaud je prevzel vodstvo berlinskega urada Havasa ob začetku narodnosocialističnega režima v marcu 1933. V Nemčiji je bival že od leta 1919. Od leta 1930 do 1933 je bil tajnik francosko-nemškega odbora. Spremljal je tako ves razvoj Nemčije po svetovni vojni in je bil eden izmed najboljših poznavalcev sedanje Nemčije.

Prve posledice sovjetskega neuspeha

Celo poslaništvo v Londonu pozvano na odgovor v Moskvo

London, 16. nov.o »Daily Mirror« poroča, da je bil ruski poslanik Majski nepričakovano pozvan v Moskvo in da se brzkone ne bo več vrnil v London. Baje se je zapletel v afero ruskih vojaških atašejev v Londonu. Vsi trije atašeji so bili že pred dnevi pozvani, naj se vrnejo v Moskvo, in so sedaj že na poti v Rusijo. Poslaniški krogi zatrjujejo nasprotno, da pripravlja ruska vlada le nove diplomatske razmestitve in da bodo dosedanji vojaški atašeji v Londonu premeščeni v druga poslaništva. Ne glede na ta zatrjevanja se širijo po Londonu govorice, da je usoda vseh treh atašejev že zapečatena. Sami so se odločili, da se vrnejo v Rusijo le zaradi tega, ker so aretirali vse člane njihovih rodbin v Rusiji in jih imajo sedaj za talce.

V Palestini zapirajo tudi Žide

Prve sankcije proti židovskim izgrednikom

Jeruzalem, 16. novembra. w. Preteklo noč so v raznih krajih v Palestini aretirali 30 voditeljev židovskih revizionistov. To je v tukajšnji javnosti zbudilo veliko senzacijo. Snoči so v Jaffi in Jeruzalemu izvršili celo vrsto bombnih atentatov. Nastale škode še niso mogli ugotoviti. Zaradi zadnjih dogodkov v Tel Avivu in v Jeruzalemu je bilo danes popoldne aretiranih nad 40 Židov. Obenem so v obeh židovskih okrajih v Jeruzalemu postavili angleške straže po 10 vojakov. Stroške za straže morajo plačati Židje.

Kairo, 15. nov. w. Dočim je narodni praznik 13. novembra potekel popolnoma mirno, so bili zadnja dva dni na univerzi veliki nemiri. Demonstranti so pretepli dekana filozofske fakultete in poveljnika organizacije »Modrih srajc«. Več dijakov je bilo hudo ranjenih, večje število izgrednikov pa so aretirali. Neznani storilci so zanetili požar na kolodvoru v židovskem delu mesta Ainharod.

Naše učiteljstvo dosledno in neomajno

V nedeljo je bil v Celju dobro obiskan predsedniški zbor JUU

Celje, 15. novembra

Na predsedniškem zboru JUU v Celju, v nedeljo, v prostorih I. deške šole so se zbrali predstavniki 34 društev JUU iz dravske banovine. Zbor je pokazal soglasno in enodušno gledanje slovenskega učiteljstva na stanovske, kakor tudi na šolsko prosvetne probleme. Zboru so prisostvovali tudi člani upravnega in nadzornega odbora sekcija iz Ljubljane. Otvoril ga je novi predsednik g. Metod Kumelj, ki je prečital najprej programatično izjavo, poudarjajoč, da bo vodil udruženje po smernicah, ki so začrtane JUU v njegovi deklaraciji in po potih svojega zaslužnega prednika g. Ivana Dimnika. V splošnem poročilu je naglašal potrebo, da se povrne med učiteljstvo mir in zadovoljnost, kar pa bo doseženo le, ako bodo izpolnjene temeljne težnje učiteljskega stanu: Stalnost, avtomatično napredovanje, ločitev prosvetne uprave od politične itd. Učitelji hočemo biti čuvarji narodnih svetinj, odklanjamo pa kakršnokoli versko ali narodnostno nestrpnost. JUU je bilo v stalnih stikih s prosvetnim oddelkom banske uprave in se zlasti dela na reparaciji vseh po službeni potrebi premeščenih. Brez razpisa naj se ne odda nobeno službeno mesto, a napredovanja morajo biti objektivna. Draginja sama govori za zvišanje prejemkov, ki pa naj se delo po načelu: Za enako delo — enako plačilo. Ideologija JUU je ostala vse od leta 1926 ista, učiteljstvo upravičeno zahteva svobodo pri obravnavanju svojih pedagoških in prosvetnih vprašanj, kajti ono hoče ščititi moralne, pravne in materialne pravice.

Z enominutnim molkom so počastili prisotni spomin umrlih tovarišev, zaslužnih učiteljskih borcev gg. Grmeka, Lukmana, Tončiča in direktorja Marolta, a brzojavke so bile odposlane gg. Dimniku, JUU-Beograd, upravi sekcije v moravski banovini in prof. Kneževiću. S toplim nagovorom so bila izročena dolgoletnim, zaslužnim organizatorjem in učiteljskim pionirjem gg. Mavriču, Šelu, Lebarju in Bučarju odlična v obliki diplom, potem pa je podal obširno tajniško poročilo g. Drago Supančič. O seji centralne uprave je poročal g. Kumelj, o Mladinski Matici g. Ribičič, o blagajni g. Grum, za uredništvo UT g. Kocjančič, za gospodarski svet g. Oman in za Učiteljsko tiskarno g. Pogačnik. Vsa poročila so bila sprejeta z velikim zanimanjem in debato, ki je pokazala, da je današnji učiteljski rod odločen delovati tako, kakor zahtevajo zdravi interesi šole, stanu in narodne prosvete.

Zbor, ki je pričel ob 9, je trajal nepretrgano do 14.30, s čimer sta dovolj poudarjena idealizem in borbenost v delu za blagor in napredek stanu in šolstva. V globoki zavesti, da je slovensko učiteljstvo tudi najtežje preizkušnje prestalo častno in značajno, je bil zbor zaključen, a plodovi se bodo pokazali pri posameznih društvenih edinicah in v področnem delu društvenih uprav.

Fran Levstik

Ljubljana, 16. novembra.

Pred 50 leti je umrl v Ljubljani Fran Levstik, pesnik, pisatelj, slovstveni kritik, novinar, jezikoslovec... Če bi hoteli biti odkriti, bi morali reči: ubile so ga naše, značilno slovenske tesne razmere. Umrl je, ko so ga uničili, onemogočili v naši vedno tako moralni družbi. V boju za pošteno stvar, proti slovenskemu licemerstvu, lažnjivosti in lažni morali je podlegel, ko ni mogel več zmagovati naporov za eksistenco in težko, nehvaležno duševno delo. Levstik ni v naši zgodovini sam, ki je polagal temelje naši kulturi proti volji tistih, ki »vedre in oblačijo« slovensko nebo; vsi naši veliki možje pretekle in polpretekle dobe so morali uživati oficielno prekletstvo zastopnikov lažni-kulture.

Morda se je v zadnjem pol stoletju kaj spremenilo v slovenski deželi. V resnici izdajajo Levstikova Zbrana dela. Levstikovo delo ne spada več na indeks kakor tudi ne n. pr. Cankarjevo in Gregorčičevo. Takšna dela imajo dandanes tudi trgovsko vrednost. In kjer se kulturni interesi lahko spravijo v sklad s kupčijskimi, radi delajo kulturi globoke poklone.

Da, morda se je kaj spremenilo pri nas v zadnjih 50 letih, vendar tega ne moreš tako lahko opaziti. Reči je treba, da je pred 50 leti umrl Fran Levstik, zdaj smo pa na to že pozabili. Ob raznih prilikah ima pri nas marsikdo polna usta kulture. Toda kako malo prave, na tradiciji slonеče kulture, ki je zrasla iz zdravih sil našega ljudstva, je še med našim meščanstvom, se pokaže ob takšnih prilikah. Kdo se n. pr. spomni na takšen jubilej, na 50-letnico Levstikove smrti? Saj ne gre zgolj za oficielne proslave in bobneče besede ob takšnih prilikah; gre za nekaj več: ali se pokaže kulturna zrelost ter zavest naše sredine, ali ne.

Ni se mnogo spremenilo od tedaj. Morda prav danes kdo med nami hira ter se duši s tesnimi razmerami, kakor se je pred 50 leti Fran Levstik.

Kralj Boris v Parizu

PARIZ, 16. nov. AA. Predsednik republike Lebrun in njegova gospa sta bila danes o gosteh pri bolgarskem vladarskem paru, ki je njima na čast priredil intimno kosilo v bolgarskem paviljonu na mednarodni pariški razstavi. Na kosilu so bili tudi predsednik vlade Chautemps, predsednik senata Jenaney, zunanji minister Yvon Delbos in več drugih ministrov. Na obisku, ki ga je zunanji minister Delbos napravil pri bolgarskem kralju Borisu danes popoldne, sta bolgarski vladar in francoski zunanji minister v daljšem razgovoru proučevala mednarodne probleme, ki so zdaj na dnevnem redu.

Mednarodni kongres železničarjev

ATENE, 16. nov. AA. Prometni minister Spiridonos je včeraj predsedoval prvi seji mednarodnega železničarskega kongresa, ki se vrši v Atenah in se ga udeležujejo skoraj vse evropske države. Kongres se bo bavil zlasti z voznimi redi, ki so važni s trgovskega in splošnogospodarskega stališča, ter bo skušal zboljšati pogoje za mednarodno trgovino.

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO!

Politični obzornik

Glasilo JRZ, dve fronti in uradniki

»Samouprava«, glavno glasilo JRZ in polslužbeni organ vlade, ugotavlja: »Danes se že lahko točno spoznajo bodoče borbe in že je čutiti dve veliki fronti: unitaristična (nacionalna) s temeljem narodnega in državnega edinstva in federalistična ali konfederalistična proti narodnemu edinstvu za razrušenje Jugoslavije prav po načelu: tu svobodna Hrvatska, tu svobodna Srbija! Ta borba se je že pričela. Ona je že v začetku prekoračila vse meje in mere in postala po zaslugi naših nasprotnikov surova in z jasno težnjo, da povzroči nerede in prelivanje krvi. Vsiljuje se nadalje vprašanje: morejo-li državni uradniki, ki so položili prisego zvestobe, sodelovati na strani onih, ki ne spoštujejo ustave, niti ne temeljnih njenih načel? O tem je vsekakor treba razmišljati, ker ni v redu, da država plačuje one, ki jo rušijo, a na drugi strani ni pošteno, da oni, ki to delajo, dobivajo tudi plačo od te iste države... Na razmišljanje!« —

Vlada-li sloga v hrvatskem narodnem pokretu?

V zadnjem času se uporno širijo vesti, da se snujejo izven hrvatske seljačke stranke nove hrvatske politične formacije. Celo »Hrvatski dnevnik« je te dni poročal o nekem sestanku na Kaptolu v Zagrebu, ki je imel za cilj, da se udeleženci posvetujejo o ustanovitvi neke nove politične organizacije. Tega sestanka so se baje med drugimi udeležili klerikalni kolovodja dr. Šimrak, vodja frankovcev dr. Buć in predsednik »Matice Hrvatske« profesor Lukas. Koliko je na teh vesteh resnice, ne moremo vedeti, zdi pa se, da te govorice niso brez vsake podlage. To se da sklepati iz članka, ki ga je v svoji nedeljski številki objavil »Obzor« in v katerem se skuša gotova, povsem notorična »razmimoilaženja« v vrstah hrvatskega narodnega pokreta predstaviti kot popolnoma naravno in nedolžno stvar. »Obzor« piše: »Za vse naše ljudi, ki so v okviru hrvatskega narodnega pokreta, a niso pristaši HSS, je merodajen samo njen narodni program v obliki, kakor ga formulira in zastopa dr. Maček. V drugih vprašanjih, namreč iz dnevnega političnega življenja, v socialnih, kulturnih in gospodarskih problemih, lahko imajo pristaši hrv. narodnega pokreta, ki niso člani HSS, svoje subjektivno stališče, oziroma se lahko bore za ono pojmovanje, ki ga zastopa njihova skupina. To praktično pomeni, da lahko imajo organizirani hrvatski katoliki, pristaši bivše samostalne demokratske stranke, bivše hrvatske federalistične stranke in bivše hrv. stranke prava svoje posebno stališče o aktualnih kulturnih, socialnih in gospodarskih vprašanjih, pa tudi o političnih, ki niso v nerazdružni zvezi s splošnim našim narodnim programom... Organizirani hrvatski katoliki imajo na primer v kulturnih vprašnjih svoje posebno stališče, ki ni samo v nasprotju s programom bivše samostojne demokratske stranke, marveč se tudi ne strinja v mnogih točkah s pojmovanjem liberalne hrvatske inteligence, a tudi ni v skladu s kulturno ideologijo HSS. O socialnih in gospodarskih vprašanjih sodobnega življenja obstojajo takisto različna mišljenja v okviru hrvatskega narodnega pokreta... Vse to so znana dejstva... Za pravilen razvoj političnega življenja je potrebno, da se da svoboda zastopanju posebnih socialnih, kulturnih in drugih nazorov. Bistveno je samo to, da nikdar ti posebni nazori ne prevladajo in ne pridejo v nasprotje s splošnimi narodnimi interesi.« — Ni še dolgo od tega, ko je »Obzor« čisto drugače govoril! Oznanjeval je javnosti, da vlada v vseh vrstah hrvatskega narodnega pokreta najpopolnejše in najidealnejše soglasje v vseh, prav v vseh vprašanjih, sedaj pa priznava, da tega soglasja nikdar ni bilo.

Najstrožja kazen za novinarja

Vestnik Sindikata češkoslovaških novinarjev je priobčil v svoji zadnji številki zanimivo službeno objavo, ki se glasi: Na predlog podružnice v Brnu je bil izbrisan iz članstva v sindikatu Josip Škrabal, urednik redakcije dnevnika »Poledni list« v Brnu, ki je bil v smislu zakona policijsko kaznovan s 14-dnevnim zaporom radi motenja miru in reda na dan pogreba prezidenta Osvoboditelja dr. Masaryka. S tem je grobo žalil novinarsko čast in škodoval ugledu in interesom sindikata in novinarskega stanu. Ta sodba je bila izrečena soglasno in se za izključenega novinarja ni zavzel niti eden njegovih tovarišev. — Tako postopajo češkoslovaški novinarji s svojimi nevrednimi tovariši. Pri nas v Jugoslaviji v tem pogledu nismo posebno strogi. V Jugoslaviji lahko izdajatelj in urednik v svojem listu s prezirom preideta preko rojstnega dne kralja in obletnice tragične smrti kralja Uedinitelja, pa se niti enemu, niti drugemu ne skrivi lasu! Drugi narodi, druge nravi!

Borzna poročila.

Curih, 16. novembra. Beograd 10.—. Pariz 14.65, London 21.60, New York 432.25, Bruselj 73.575, Milan 22.775, Amsterdam 239.425, Berlin 174.50, Dunaj 79.30—81.70 Praga 15.20, Varšava 81.80, Bukarešta 2.25.

KINO UNION

DANES OB 21.15 URI PREMIERA prizna nega filma francoske umetnosti

La bandéra

(Zastava)

Film obravnava življenje vojaka tujske legije v Maroku, ki najde svojo ljubezen v vročekrvni domačinki, katero predstavlja priznana francoska umetnica Anna Bella

Iz zemljiške knjige

Največja v oktobru intabulirana vsota je znašala 2.200.000 din

Ljubljana, 16. novembra

Posestnik v Stožicah št. 12 Ivan Jernejec je prodal zasebniku Alojzu Gorjancu, Ljubljana, Einspilerjeva 21. dve parceli v kat. občini Kapucinsko predmestje v izmeri 964 kv. m za 30.550 din.

Veleposestnik v Zgornji Šiški Ernest Galle je prodal inž. Engelbertu Hriberniku in njegovi ženi Mari, sedaj oba v Kaštel Sučuracu v primorski banovini, od svojega zemljišča v kat. občini Zg. Šiška stavbišče v izmeri 815 kv. m za 77.000 din.

Zasebni uradnik Lajovic Janko, Korytkova ulica 7, je kupil tri parcele, ki predstavljajo v zemljiški knjigi vložek št. 1418, v kat. občini Karlovsko predmestje v skupni izmeri 647 kv. m za ceno 280.000 din.

Mestno poglavarstvo je dalo Kuratoriju slepcev v Ljubljani dovoljenje za parcelacijo zemljišča v kat. občini Sv. Petra predmestje pod pogojem, da je kuratorij odstopil mestni občini ves svet, katerega občina potrebuje za regulacijo v tem delu mesta. Kuratorij je odstopil dve parceli v skupni izmeri 1477 kv. m.

Posestnik Saksida Franc, Mala Čolnarska ulica 4, je prodal posestnici Kučič Anki, Pot na Rakovo jelšo št. 32, parcelo v kat. občini Trnovsko predmestje za ceno 30.000 din.

V preteklem mesecu so se posojilodajalci vknjižili na posestva v Ljubljani in okolici za okrog 15 milijonov din. Izbrisanih zastavnih pravic je bilo v oktobru v primeri z vpisanimi zelo malo, in sicer za okrog 2 milijona dinarjev. Za velika posojila si denarni zavodi navadno zaznamujejo vrstni red v zemljiški knjigi in si na ta način zagotove prvenstvo pri morebitni kasnejši intabulaciji. Neki denarni zavod je vpisala na neko posestvo v kat. občini Kapucinsko predmestje vrstni red za 2 milijona 200.000 din. To je bila tudi največja na ta način intabulirana vsota v oktobru. Isti zavod si je pridržal na drugih posestvih vrstni red za vsote od 200.000 do 800.000 din. Neka zadruga je vpisala na neko posestvo vrstni red za 1,800.000 din.

V oktobru je bilo vpisanih tudi precej prisilnih zastavnih pravic. Okrožni urad za zavarovanje delavcev se je prisilno intabuliral za najmanjši znesek v oktobru, in sicer za dolg 37 in pol dinarja. Zanimivo je, da najdemo v zemljiški knjigi še vedno izbrise za predvojno valuto, torej za krone in goldinarje. V oktobru je bil izbrisan vknjiženi dolg za 14 kron in dolg za 600 goldinarjev. Najmanjši izbris je pa znašal 32 din.

Že štiri tedne ne obratujejo strojne tovarne

Mnogi delavci so že brez najnujnejših življenjskih potrebščin

Ljubljana, 16. novembra.

Včeraj je minilo že 4 tedne, odkar se je ustavilo delo v Strojnih tovarnah in livarnah. Kriza Strojnih tovarn in livarn je značilna za slovenske razmere; v Sloveniji se zapira tovarna za tovarno, medtem ko se začenja za mnoga podjetja v drugih pokrajinah države doba procvita.

Kriza Strojnih tovarn in livarn traja že delj časa, vendar menda ni bila še nikdar tako ostra, saj doslej delavcem še ni bilo treba zapuščati dela delj časa, ker ni dobilo izplačanih mezd. Lani se je skoraj redno dogajalo, da delavci niso prejemali povsem izplačanih mezd. Navadno so dobivali le manjše vsote na račun mezd. Posebno značilno je, da je bilo delavstvo pogosto postavljeno pred vprašanje: Ali prepustite podjetju denar, ki bi vam ga moralo izplačati danes, za material, da boste lahko delali? Zato se je dogajalo, da se je delavstvo pogosto odreklo skromnih mezd — samo po sebi se razume, da ne brez žrtev —, da je tovarna lahko obratovala vsaj do naslednjega plačilnega dneva.

Letos o veliki noči se je kriza posebno zaostrila. Podjetje je bilo dolžno mezde za 9 tednov. Delavstvo je želelo in zahtevalo, naj bi mu podjetje izplačalo mezde pred prazniki. Toda prejelo je samo manjšo vsoto na račun, posamezni delavci so pa ostali brez slehernega dinarja. Vendar je podjetje spomladi premagalo največje težkoče. Nekaj časa je delavstvo prejemalo redno mezdo, prejšnji mesec se je pa kriza zopet zelo zaostrila.

Plačilni dan bi moral biti v petek 15. oktobra, a delavstvo ni prejelo mezde. Denarja ni bilo tudi naslednji dan, zato je delavstvo sklenilo, da zapusti delo, dokler ne dobi denarja. V ponedeljek 18. oktobra se je delo ustavilo. Ostalo je zaposlenih samo 9 delavcev v špediciji in skladišču ter delavci, ki delajo zunaj na montažah. Ko so nehali delati, je bil stalež osebja tovarne naslednji: 304 delavci, 42 pisarniških moči in 45 vajencev. K 304 delavcem je treba prišteti okrog 400 družinskih članov, ki je njih eksistenca odvisna od obratovanja tovarne. Pisarniško osebje ima 58 nepreskrbljenih družinskih članov. Gre torej za eksistenco okrog 750 ljudi.

Tovarna je delala v skrčenem obsegu že pred mesecem. V livarni so delali samo po en dan v tednu, ker ni bilo materiala. Tovarna dolguje delavstvu 83.000 din na račun mezd, in sicer za dva tedna. Ko so delali normalno, so znašale mezde okrog 62.000 do 64.000 din na teden.

Ker je delavstvo zapustilo delo, je nastal v smislu naredbe o minimalnih mezdah, sklepanju kolektivnih pogodb in razsodništvu spor in mestno poglavarstvo je prevzelo nalogo posredovalca. Sklicani so bili že trije sestanki zastopnikov delavstva in podjetja. Zadnji sestanek je bil 30 oktobra. Do sporazuma ni prišlo, ker podjetje ni moglo izplačati delavstvu mezd. Delavstvo je zahtevalo, naj mu podjetje takoj izplača vse, kar je dolžno, in naj mu zagotovi mezde vselej za teden dni naprej, to se pravi za čas, ko delavstvo zaupa podjetju svoj delovno silo (ker je prejemalo mezde po opravljenem delu in ne vnaprej).

Zastopnik podjetja se je izgovarjal na velike finančne težkoče, ki je vanje zašlo podjetje ne po svoji krivdi. Dokazoval je, da si podjetje samo želi ureditev finančnih zadev ter da bi tovarna redno obratovala. Zastopnik podjetja je bil v Beogradu, kjer se je zavzemal za to, da bi tovarna izplačala podjetju večjo vsoto za neko naročilo. Kljub vsemu prizadevanju ni mogel dobiti denarja, ki ga država ne izplača, dokler se podjetje ne izkaže s potrdilom, da je plačalo davke. Zastopnik podjetja tudi ni mogel doseči izplačila pod pogojem, da bo podjetje odplačevalo dolg na račun davkov v obrokih in da bi mu izplačali vsoto, ki jo država dolguje tovarni za opravljeno delo. Vrnil se je v Ljubljano praznih rok. Pri zadnjem sestanku je zastopnik podjetja odgovoril na vprašanje, kdaj bi naj bil prihodnji sestanek, da bo sam sporočil, ko bo rešeno denarno vprašanje, češ, da nima pomena sklicevati sestanka prej. Zdaj je minilo že nad pol meseca in delavstvo je še vedno v negotovosti.

Eksistenca mnogih delavcev je ogrožena že zdaj. Okrog tretjina delavcev je že izčrpala podpore Borze dela. Delavec prejme na teden po 60 din podpore zase in po 18 din (3 din na dan) za družinske člane (za ženo in otroke do 18 let starosti), ako je izpolnil predpisane pogoje. To se pravi, da mora biti zaposlen nepretrgano 2 leti, da dobiva podporo 6 tednov. Delavstvo se je obrnilo s prošnjo na mestno poglavarstvo, da bi mu dajal podpore mestni socialni urad. Prosilci so prejeli odgovor, da je socialni urad pripravljen dati delavcem po 100 din podpore na teden pod naslednjimi pogoji: delavec mora biti oženjen in mora stanovati v Ljubljani in mora dovoliti, da se mestno poglavarstvo vknjiži na zasluženo mezdo. Gre torej samo za brezobrestno posojilo in denar, ki ga delavstvo ne more izterjati od podjetja, bi naj bil jamstvo. V poštev bi prišlo samo okrog 160 delavcev.

Mnogi delavci so že brez najpotrebnejših življenjskih potrebščin. Nekateri zlasti zelo pogrešajo kurivo. Ko so še delali, so nekateri puščali v tovarniški blagajni pri izplačilu manjše vsote, da bi zbrali vsoto za skupno naročilo premoga. Pri vsem tem je najhujša negotovost. Dan za dnem jih muči vprašanje, kaj bo s tovarno.

Voz obvisel nad prepadom

Kranj, 15. novembra

Na Hujah v bližini novega mostu se je danes pripetila nesreča, ki se je le slučajno končala brez hujših posledic. Hlapec prevoznika Krča Ivana s Klanca je s parom konj pripeljal s kolodvora voz salonita, s katerim bo pokrita streha novega lesenega mostu čez Kokro. Že je bil skoraj na cilju, ko se mu je pripetila nevarna nezgoda. Par metrov pred hišo posestnika Joža Bitenca na Hujah je zavozil preveč h kraju ceste na desni strani, podrl ograjo in naenkrat je voz zdrknil po mehki zemlji, ki se je pod težo vdrla, navzdol. Velika sreča v nesreči je bila, da se je voz ujel na drevje, ki raste ob vrhu 30 m globoke Kokrine soteske, tako da sta konja ostala na cesti in ju voz ni potegnil seboj.

Najprej so izpregli konje, potem pa so položili plošče, ki so dolge več kot en meter, široke pa nekoliko manj, stane pa ena sama 120 din, na drug voz, vendar so se razen devetih vse poškodovale pri udarcu ob drevo in je vprašanje, če bodo še uporabne. Potem pa so še voz zvlekli na cesto z vrvmi. Če bi bil voz zdrknil na rob ceste samo sekundo prej, bi se vse skupaj zvalilo v dno struge, ker povsod ni drevja. Cesta je na tem kraju res zelo ozka, slabo zavarovana in vsled tega zelo nevarna.

Narodno obrambna matineja

Kranj, 15. novembra

Ob lepi udeležbi kranjskega občinstva se je včeraj dopoldne vršila v gledališki dvorani Narodnega doma narodno-obrambna matineja. Prireditelj je medprosvetni odbor »Prosvetno društvo« se je od sodelovanja na programu sicer abstiniralo, ker ima baje podobno prireditev itak v programu, pač pa je poslalo svoje zastopnike k prireditvi. Nagovor na navzoče je imel predsednik »Branibora« g. ravnatelj dr. Dolar, ki je v vznesenih besedah pojasnil pomen prireditve. Znani publicist g. dr. Branko Vrčon iz Ljubljane je imel izčrpno predavanje: »Mi in naše manjšine«, v katerem je podrobno in pravilno orisal položaj Slovencev v tujini, zlasti pa je poudaril, da bomo močni in v stanu bratom za mejami nuditi pomoč v svrho izboljšanja njihovega položaja le tedaj, če bomo doma složni in enotni. G. predavatelj, ki je doslej že par let zaporedoma ob tej priliki govoril v Kranju, je žel za svoja izvajanja zasluženo priznanje. Nič manj aplavza ni bil deležen g. Vehovec, ki je poezm »Čoči« tako odlično in z dramatičnim poudarkom deklamiral, kot zna to napraviti le on.

V koncertnem delu programa so peli: ga. Tinka Tomšičeva, koncertna pevka iz Ljubljane (pri klavirju ga. Fakinova), »Pevski zbor sokolskega društva« pod vodstvom g. Maula, moški zbor primorskega društva »Sloge« pod vodstvom g. Lasiča, na harmonike sta pa zaigrala mala harmonikarja Nilka Fakinova in Ervin Zacharias. Občinstvo, ki je bilo prireditev posetilo v prav lepem številu, je bilo z lepim in pestrim programom prav zadovoljno. Vstopnina se ni pobirala in take nihče ni imel vzroka pritoževati se, da ne more priti. Prav je in lepo, da se naše ljudstvo vsaj enkrat v letu odzove klicu narodno-obrambnih društev in da ob tej priliki izve za položaj Slovencev v Italiji in na Koroškem, da se navzame novega borbenega duha in manifestira za naravne pravice zasužnjenih bratov in sester v tujini, katerim mora prej ali slej zasijati solnce lepše bodočnosti.

Gustava Hadelburga »Šimkovi«

Stara komedija je občinstvo izvrstno zabavala

Ljubljana, 16. novembra

Humorist in komik sta bila vedno in sta dandanes posebno dobrodošla dobrotnika človeštva. Tako redkokdaj imamo povod, da se od srca nasmejemo, zato smo hvaležni, ako nam gledališki avtor postavi na oder kos življenja, ki nudi igralcem priliko, da nam vsaj par kratkih ur žgečkajo že dokaj okorelo trebušno prepono.

Tak avtor je berlinski dramatik Gustav Kadelburg, ki je navadno v družbi Oskarja Blumenthala ali Fr. Schönthana ali pa tudi sam celih zadnjih trideset let vladal s svojimi burkami, veseloigrami in komedijami na nemških, pa tudi drugih odrih. Tudi naš oder je vprizoril že vrsto njegovih lahkih, zmerom prijetnih in resničnega humorja polnih in iz življenja črpanih iger. Erich Mühsam pravi o Kadelburgu:

»Nikakor ni njegov namen, da bi ustvarjal literarne vrednosti, nego hoče le publiko par ur z nedolžno neumnostjo zabavati. Le s tega stališča želi biti presojan in ga smemo presojati.«

Tudi »Šimkovi«, komedija v treh dejanjih, so taka »nedolžna neumnost« iz malomeščanskega življenja, gledanega s stališča humorista, realista in napisanega v obliki krotke in optimistične ljudske igre. Osnovni domislek bi bilo prav lahko preokreniti v resno dramo s celo tragičnimi peripetijami. Toda Kadelburg je rajši napisal veselo komedijo o slabih, koristolovskih in poštenih, nesebičnih jerobih ali varuhih ter ustvaril s pristno humornostjo nekaj komičnih oseb iz okolja sodrge, paglavstva in malomeščanstva, ki so komikom zahvalne vloge. Vrlina Kadelburgova je, da ne karikira in ne pretirava, temveč ostaja v realističnih mejah verjetnosti glede dejanja in oseb ter se razvija vse dogajanje ob večkrat priznani njegovi tehnični spretnosti naravno. Brez duhovitosti, a tudi brez razburljivih banalnosti in le na efekt vrezanih presenečenj teče njegov živi dialog.

Poleg lokalizacije dejanja v Ljubljano daje nanovo vprizorjeni veseli igri deloma uporabljani dialekt in še posebno smešni tržaški latovski jezik solidno domač značaj.

Režiser in scenograf ing. Stupica je komedijo postavil realistično na oder in ji dal pravilen uren potek. Predstava je bila prav dobra in je publiko zadovoljila, ker je zopet enkrat gledala priljubljenega, a vse premalo izkoriščenega igralca Daneša v veliki vlogi, pa igralca Sancina kot tržaško pristno figuro izvirne in močne komike. Danes s svojo fino karakterizacijo in nevsiljivo ter nikoli pretirano komedijo zna dajati svojim ustvaritvam zmerom živo, toplo srce. Sancin pa se uveljavlja s svojo temperamentnostjo in izrazito zgovornostjo, s katerima podaja nesramnega parasita.

Zopet je opozoril nase St. Sever s prav naravno in simpatično podanim Megličem, J. Vertin in B. Starič pa sta bila dva pristna paglavca naturalistične nevzgojenosti. Močne tipe iz ljudske sredine ustvarja Potokar in je tudi njegov simpatični mizar polnokrven. S. Severjeva kot ž njim zaročena baletka, Pol. Juvanova, Vida Juvanova, A. Rakarjeva, N. Gabrijelčičeva, A. Levarjeva in Jan so brez izjeme prav dobro zajete osebe, s katerimi so bistro pomagali igri do polnega uspeha.

Po celi vrsti lahkih in najlažjih komadih nam obeta »Gledališki list« dvoje tehtnih dramatskih del, Bourdetove »Svedrovce« in pa že predolgo odlašano, povsod vprizarjano in celo v Mariboru že odigrano senzacionalno dramo »Bela bolezen« Karla Čapka.

F. G.

Zlata Gjungjenac gostuje

V nedeljo je bilo operno gledališče kakor gomazeče mravljišče. Nabito polno od stropa do tal, po vseh ložah glava pri glavi, a dijaško stojišče natlačeno in vroče do omedlevanja. In navdušeni, od radosti žareči obrazi vsepovsod.

Ljubljenka ljubljanskega opernega občinstva Zlata Gjungjenac-Gavellova je gostovala v svoji sijajni partiji Traviata, a ž njo naš simpatični Jos. Gostič. Snoči je pokazala naša publika, kako ceni močno umetnost odlične pevke in mojstrske igralke, pa kako ji je žal, da jo lahko uživa le še kot gosta.

Kar je podala ga. Gjungjenčeva snoči v prvih treh dejanjih, je bilo resnično višek najglobljega zanimanja Violetine tragike. Pevski posebno učinkovito prvo dejanje je bilo neprestano prekinjano s specialnimi aplavzi za arijami in dvospevi z Gostičem, po vsakem dejanju se je dvigal zastor neštetokrat, a po zaključku predstave publika, zlasti plamteča mladina sploh ni hotela pustiti pevke, da se umakne v svojo garderobo. Bilo je seveda tudi cvetja po vseh dejanjih, pa vzklikanja, samih izrazov zvestobe in ljubezni za umetnico, ki ima občudovalce v vseh slojih našega občinstva.

Odličen, glasovno zmagovit mladi Germont je bil tudi Gostič. Svojo partijo je igralsko na našo posebno radost obogatil in izpestril z mnogimi novimi potezami in finimi detajli, tako da je njegova kreacija psihološki še polnejša. Tudi Gostič je bil opetovano odlikovan za svoje lepo petje med dejanjem.

Vse priznanje za očeta Germonta je žel Janko, zmerom pevec iskrene prisrčnosti in igralec neprisiljene naravnosti.

Orkester, zbor in male partije so polno ustrezali ali vsaj zadovoljevali, le oprema odra naravnost izziva s svojo bornostjo, zastarelostjo in umazanostjo kulis.

Predstavo je vodil ognjevito in učinkovito kapelnik Stritof.

Fr. G.

Koncert Glasbene Matice

Ljubljna. 16. novembra.

V okviru proslav stoletnice rojstva skladatelja Foersterja je priredila snoči Glasbena Matica koncert, na katerem so sodelovali poleg pevskega zbora G. M. in ojačenega opernega orkestra prof. M. Lipovšek in ga. Bernot-Golobova. Na sporedu so bile večje skladbe za mešani zbor, dve klavirski parafrazi na narodne pesmi, samospevi in kantata »Turki na Slevici« za sole, zbor in orkester. Izvedba pod vodstvom g. Poliča je bila namenu primerna, saj je bila vsa prireditev izraz pietete in priznanja možu, ki je položil temelje naši glasbi.

Koncertni del proslav je s to prireditvijo zaključen in kmalu bodo pozabljene vse velike besede, ki so bile izgovorjene ob tej priliki, celo tožbe o »destruktivnosti« današnjih komponistov bodo pozabljene; vsi superlativi, vse lepe primere, vsi spretni govorniški obrati, vsega tega kaj kmalu več ne bo in bojim se, da bo celo Foerster sam kmalu prav tako pozabljen, kakor je bil prej. Upam, da bomo ob Foersterjevi stopetdesetletnici še imeli popularno ali celo kritično izdajo njegovih del, da bomo imeli njegovo biografijo in da bomo imeli še preje »Foersterjevo društvo«, ki bo skrbelo za to, da nam bo Foersterjev lik vedno živ.

Dokler ne bo kultura vsakdanji kruh, toliko časa bo ležal na vseh proslavah kulturnih delavcev blesk hinavskega navdušenja. Pokojni E. Adamič je moral pač najprej umreti, da je tako »doživel« koncert svojih orkestralnih skladb — in danes grozi že tudi njemu pozaba. Poglejte, prosim, koncertne programe! Zato je očitek destruktivnosti, ki je padel na račun mlajših skladateljev, zelo malenkosten in bo to tudi ostal toliko časa, dokler bodo konservativci le nazadnjaki ne pa resnični čuvarji preteklosti.

Fr. Šturm

Iz Maribora

— **Iz carinske službe.** Carinski arhivar g. Gjorgje Apostolović je premeščen iz Skoplja k carinarnici v Dravogradu.

— **Spielmann : Pire — neodločeno.** V ospredju zanimanja je bil nedeljski šahovski dvoboj med avstrijskim šahovskim velemojstrom Spielmannom in domačim mojstrom Vasjo Pircem. Partija je bila odigrana v okviru mednarodne šahovske bitke med MSK in »Blau-Weiss-om« iz Graza. Po 29 potezi sta se mojstra sedinila na remi. S turnirja so izšli mariborski šahisti kot zmagovalci, saj so dosegli 8½ točk, medtem ko Gračani samo 3½. Po turnirju je bil prirejen za goste svečan banket.

— **Selniški vlomilec aretiran.** Pred dnevi smo poročali, da je bilo vlomljeno v občinsko pisarno v Selnico ob Dravi. Sum je od vsega početka padel na 26-letnega brezposelnega ključavničarja Ivana Wuntaro, ki je usodnega dne pobegnil v Avstrijo. Toda sreča mu ni bila naklonjena, ker so ga aretirali in izročili našim oblastem.

— **Gledališče.** Drevi bo prva repriza pri nedeljski premieri zelo uspelega odrskega dela »Pesem s ceste«. Predstava je za red C.

— **Nesreča z orožjem.** V mariborsko bolnico so pripeljali 21-letnega viničarja Jurija Arzenška iz Poljčan, ki se je po nesrečnem naključju ustrelil s samokresom v levo roko. Strel mu je roko popolnoma razmesaril.

— **Nesrečen padec z zidarskega odra.** Med delom pri neki novi zgradbi je včeraj padel z zidarskega odra 49-letni zidarski mojster Franc Lepenik in si zlomil obe nogi. Siromak je strmoglavil z višine 6 metrov. Ponesrečenca so prepeljali v mariborsko bolnico.

Mraz je pritisnil

Ljubljana, 16. novembra.

Letos nas je začelo nekoliko prezgodaj zebsti. Mraz se nam zdi tem bolj občuten, ker ni bilo počasnega prehoda med milo jesenjo in sedanjim zimskim vremenom. Davi je kazal termometer v mestu že — 4° C.

Včeraj je ozračje zelo shladila burja in nekateri so napovedovali, da bo zopet snežilo. Toda popoldne se je zjasnilo, solnce je bilo še precej toplo, da je sneg naglo kopnel, vendar se zdaj zemlja ne more več toliko ogreti, da bi ponoči, ko je jasno, ne zmrzovalo. Nedvomno so nekatera ljudska vremenska opazovanja prav tako zanimiva, kakor dozdevno vreme po stoletnem koledarju; ljudje trde, da je ob ščipu navadno bolj hladno ter da je pogosto tedaj jasno vreme. Ščip bo v četrtek in stoletni koledar nam napoveduje vse te dni deževno vreme.

Nad mestom je davi ležala zelo gosta megla. Najgostejša je bila vzdolž Ljubljanice od Trnovega do letališča, medtem ko je bila pod Rožnikom in v severnem delu mesta mnogo redkejša. Megla »teče« prav tako, kakor voda; najgostejša je, kjer je teren najnižji. Seveda je megla bolj redka tudi na odprtih krajih zaradi vetra. Dopoldne je naš tramvaj »rinil« skozi meglo s prižganimi reflektorji. Seveda pri nas promet ne zastane tako zelo zaradi megle, kakor v Londonu, saj lahko avtomobile, ki jih vdimo dopoldne na cestah v središču mesta, preštejemo na prste.

Z mrazom nastopajo za meščane tudi nove skrbi. Čim začne zmrzovati, se podraži zelenjava in sadje, ker je dovoz živil slabši in prodaja za mraz občutljivih živil bolj tvegana. Odkar je zapadel sneg, je na živilski trg nekoliko slabše založen z zelenjavo. To se seveda nekoliko pozna pri cenah. Vendar bi bilo naprodaj jesenske zelenjave še več tednov, če bi še nekaj časa ne zmrzovalo. Zdaj mraz še ne more vplivati na cene sadja. Jabolka začno zmrzovati na prostem, ko je — 6 do — 9° C mraza. Danes je bil trg še zelo dobro založen z jabolki. Naprodaj je bilo tudi nekaj lepih zimskih jabolk, kanadk in kosmačev. Na naši »stržnici«, pod lopami na Pogačarjevem trgu, začno prodajalci kuriti (z ogljem) ob sadju, ko je temperatura ves dan nekaj stopinj pod ničlo. Pozimi se še posebno pokaže potreba, kako potrebna bi bila v Ljubljani tržnica, saj na trgu ne morejo prodajati za mraz občutljivejših živil. Ker nimamo primerne tržnice, so nekatera živila tudi dražja, ko nastopi mraz, ki bi ne smel takoj vplivati na cene.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Torek, 16. novembra katoličani: Otmar

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Vest človeštva
Kino Ideal: Moj dragi je lovec
Kino Sloga: Ramona
Kino Union: Ljubezen na begu
Kino Moste: Pesem za Tebe (Jan Kiepura)

Prirodoslovno društvo: predavanje dr. Ljudevit Kuščerja o »Zidarjih in arhitektih v živalstvu« ob 18.15 v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded. Cesta 29. oktobra 31.

Izpod sita

Tista o nedotakljivosti človeške osebnosti pod vlado Kerenskega v Rusiji je vam gotovo znana Trmast državljan si je vtepel v Petrogradu v glavo, da bo oviral promet cestne železnice. Sedel je na tračnice in obsedel na njih. Nobeno prigovarjanje ni nič pomagalo. Zaman je bilo vse dokazovanje, da njegov sklep ni v interesu revolucije. Za vse prošnje in grožnje je bil gluh. Dotakniti se ga pa niso mogli, ker je bila proglašila vlada kot svoje vrhovno načelo nedotakljivost človeške osebnosti. Celo govorniški oder so postavili v bližini in sam Kerenski se je povzpel nanj, da je poskusil v ognjevitem govoru pregovoriti trmastega državljana, da bi se umaknil s tračnic cestne železnice. Toda tudi to ni nič pomagalo. Mož je mirno sedel na tračnicah in se smejal vsem v brk.

Nazadnje je pa prišel mimo mužik. Ustavil se je v množici ljudstva okrog trmastega meščana in vprašal, kaj se je zgodilo. Ko so mu povedali, je zmajal z glavo, rekoč: »Eh, vi neumneži, že davno bi bili lahko položili tračnice po sosedni ulici in tramvaji bi bili lepo mirno vozili proti kolodvoru.« Tako so tudi storili in vrhovno načelo vlade je bilo rešeno.

Ta zgodba sili človeku v spomin, ko sučete in obračate kolesce telefonskega aparata, pa ne more dobiti nobene zveze, ker so telefonske žice po mestu še vedno pretrgane, čeprav jih je potrgal prvi letošnji sneg že v sredo ponoči. Nemara bodo potrgane še teden dni, če jih bodo pobirali in privezovali nazaj tako hitro, kakor jih zdaj. Kaj če bi šli vprašat našega kmeta, kako si pomaga, ko mu natrese nebo na sadno drevje mokrega snega? Ali mislite, da čaka, kdaj mu bo sneg polomil vse drevje na vrtu? Kaj še! Urno vzame prekljo in sproti otepa sneg z drevja, pa se obvaruje vsake škode. Pomaga mu družina, saj drugega dela ob tem času itak nima. V Ljubljani je toliko brezposelnih, da bi v eni uri olepli ves sneg z brzojavnih žic. Za mal denar bi to storili in nobena žica bi ne bila pretrgana. Toda za tako pameten nasvet bi morali iti vprašat našega kmeta. V mestu smo preveč pametni, da bi prišli na to.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek, 16 novembra: zaprto. (Gostovanje v Celju).
Sreda, 17. novembra: Firma. Red Sreda.
Četrtek, 18. novembra: Julij Cezar. Red Četrtek.
Petek, 19. novembra: ob 15. uri: Pesem s ceste. Ljudska predstava po globoko znižanih cenah od 14 din navzdol.
Sobota, 20. novembra: Šimkovi. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol.

★

OPERA

Začetek ob 20. uri

Torek, 16. novembra: Madame Butterfly. Izven. Gostovanje ge Zlate Gjungjenac. Znižane cene od 30 din navzdol.
Sreda, 17. novembra: Seviljski brivec. Red A.
Četrtek, 18. novembra: Minda di Chamounix. Red B.
Petek, 19. novembra: zaprto (generalka).
Sobota, 20. novembra: Gorenjski slavček. Slavnostna predstava v proslavo 100 letnice rojstva skladatelja Antona Foersterja. Izven.

★

Proslava 100 letnice rojstva skladatelja Antona Foersterja bo v soboto 20. t. m. o priliki prve izvedbe popolnoma nanovo predelane opere **»Gorenjski slavček«.** Po zaslugi ravnatelja Poliča, ki je predelal muzikalni part te znane in priljubljene opere in dramaturga gosp. Vidmarja, ki je napravil novo besedilo, bo pomenila vprizoritev tega dela nenavaden muzikalen dogodek.

Dober dovtip

Na dolenjski cesti blizu Rakovnika se srečata stražnik in kolesar, ki vozi ob kraju ceste iz Ljubljane.

— Stražnik: Stojte! Ali ne veste, da je kolesarjenje po trotoarju prepovedano? Vaše ime?

— Kolesar: Prosim, povejte mi, gospod stražnik, kje se konča cesta in kje se začne trotoar?

— Stražnik: Vprašajte na magistratu!

— Kolesar: Hvala! Zbogom! (Jo hitro odkuri).

Tudi mi bi radi vedeli, kje je meja med cesto in trotoarjem!

Stanovalci ob Dolenjski cesti.

DNEVNE VESTI

— **Priznanje našemu umetniku.** Današnji zagrebški »Jutarnji list« priobčuje daljše pismo o banjaluškem gledališču v novi sezoni, v katerem pisec ugotavlja velik napredek gledališča, a na koncu pohvali tudi scenografa, našega rojaka, mladega Bruna Vavpotiča, ki je bil letos angažiran v Banja luki in samostojno vodi slikarno. Med drugim piše kritik: Zdi se, da so tudi tehnični rekviziti letos izpopolnjeni, a zlasti je treba podčrtati spremembo v dekoru. Zdaj ima vsaka premiera svoj poseben dekor in hvalabogu ne vidimo več enega in istega na drugi premieri. To je tudi tehnični plus in uspeh g. Bruna Vavpotiča, katerega slike so mnogo pripomogle k uspehu nekaterih del.

— **Predavanje o Triglavu in Sloveniji v Samoboru.** Samoborska podružnica HPD »Japetič« priredi jutri zvečer drugo predavanje pod naslovom »Triglav in Slovenija«. Predaval bo g. Griessbach. iz Zagreba. Njegovo predavanje bo pojasnjevalo 176 skioptičnih slik.

— **Pred 695 leti je bil Zagreb proglašen za kraljevsko svobodno mesto.** V 1. stoletju so imela kraljevska svobodna mesta razne posebne pravice. Zagreb je po prihodu Hrvatov v pokrajino med Dravo in Savo kmalu postal zaradi svojega ugodnega položaja središče slavonske župe, izpremenjene pozneje v županijo. Leta 1094 je ustanovil kralj Ladislav v Zagrebu škofijo. 16. novembra 1242. je bil pa Zagreb proglašen za kraljevsko in svobodno mesto.

KINO SLOGA TEL. 27-30

Samo še danes in jutri!
Prekrasni velefilm v naravnih barvah
»RAMONA«
prekrasna ljubavna epopeja. Film v naravnih barvah!
Nemški dialog! Nemški dialog!

TEL. 21-24 MATICA

Epohalno filmsko delo iz zgodovine človeštva
VEST ČLOVEŠTVA — Emile ZOLA
Paul Muni

TEL. 22-21 UNION

Ob 16. in 19.15 uri zadnjikrat duhoviti film v nemškem jeziku z Joan Crawford in Clark Gable
LJUBEZEN NA BEGU

OB 21.15 URI PREMIERA
priznanega filma francoske umetnosti
LA BANDÉRA
(Zastava)
Film obravnava življenje vojaka tujske legije v Maroku, ki najde svojo ljubezen v vročekrvni domačinki, katero predstavlja priznana francoska umetnica ANNA BELLA

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

— **Znatne izpremembe v našem turizmu.** V našem turizmu so nastale letos znatne izpremembe in iz Češkoslovaške in Avstrije je bilo letoviščarjev precej manj. Na drugi strani jih je bilo pa več iz Nemčije, Anglije, Francije in Amerike. Po uradnih podatkih turističnega odseka v trgovinskem ministrstvu je posetilo letos do 1. novembra našo državo 204.506 tujcev, nočnin je bilo pa 1,206.490. Lani je bilo inozemskih gostov v naši državi 107.293, nočnin pa 1,256.422. Največ je bilo letos Nemcev in sicer 52.411, dočim jih je bilo lani samo 26.277. Čehoslovakov je bilo lani 55.155, letos pa samo 45.703, Avstrijcev lani 46.221, letos pa 37.432.

— **Radio-Beograd** bo oddajal danes ob 22. letošnji VII. koncert komorne glasbe. Na sporedu je troje modernih del: Osterčeva sonata za saksofon in klavir, Hindemithov II. trio in Weillova glasba iz »Beraške opere« za pihalni orkester.

— **Velik češkoslovaški paviljon na zagrebškem velesejmu.** V kratkem začno graditi na zagrebškem velesejmu velik češkoslovaški paviljon, ki bo dograjen do konca marca prihodnjega leta. Svečana otvoritev paviljona bo ob otvoritvi spomladanskega velesejma v Zagrebu, ki bo od 2. do 11. aprila.

— **Slovenci v Ameriki.** V Vancouveru sta se poročila Jože Kastelic in Tončka Sellar, hči Antona Sedlarja iz Novega mesta. V Finleyville pa Franc Šuštar in Helena Posega. V Clevelandu imajo vse narodnosti v mestnem parku določene obširne parcele za svoje narodne ali kulturne vrtove. Za parcele se je priglasilo 22 narodov posamezno, Slovenci, Hrvati in Srbi pa skupno kot Jugoslovani. Slovenci in Srbi so takoj prevzeli tretjino stroškov, Hrvati se pa še niso odzvali vabilu. Tako so morali Slovenci prevzeti dve tretjini stroškov in tudi dve tretjini zemljišča, dokler se Hrvati ne bodo odločili. V jugoslovanskem kulturnem vrtu stoji tudi Cankarjev spomenik in sicer v bližini Baragovega. Ameriški Slovenci so plačali za Cankarjev kip 275 dolarjev. V kraju Butte se je zastrupila pri delu 22 letna Elza Petrovič, rojena v Ameriki. V Clevelandu so umrli Roza Sintič, rojena Stanko, Marija Legan, rojena Travnik, stara 58 let, doma iz vasi Globoko, fara Krka na Dolenjskem, Marija Rus, rojena Krašovec, stara 83 let, doma iz vasi Tratnik, fara Loški potok in Lojze Grčar, star 46 let, doma iz St. Ruperta na Dolenjskem. V Violettu sta umrla Josip Kastelic, star 45 let, doma iz Trebnjega in Miha Metež, star 27 let, rojen v Ameriki. V Mulanu je umrl Franc Lazar, star 42 let, doma iz Žirov. v Ely je umrla Georgina Božič, doma iz Krštine pri Črnomlju.

— **Popravi.** Včeraj se nam je vrinila v poročilu o občnem zboru lekarniške zbornice pomota. V Jugoslaviji je 972 in ne 272 lekarn.

— **Orožnova koča pod Črno prstjo** je urejena tudi za zimsko bivanje. V pritličju te postojanke je kurljivo skupno ležišče ter še dve sobi. Smuški tereni v okolici koče so izborni. Prostrani pašniki nudijo smučarju najlepši razmah. Za božične praznike naj se smučarji planinci odločijo za bivanje v tej koči. Oskrbnica je pripravljena oskrbovati Orožnovo kočo za božične praznike, ako se prijavi nekaj interesentov, ki morajo sporočiti svoj obvezen poset najkasneje do 10. decembra t. l. pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/I.

— **II. Album planinskih slik** bo izdalo Slovensko planinsko društvo prve dni meseca decembra t. l. 50 izbranih posnetkov, ki so jih napravili naši najboljši foto amaterji, bo objavljenih v tej zbirki, ki bo služila v okras vsaki planinski rodbini in ki bo razveselila slehernega ljubitelja naše planinske prirode. Slike bodo tiskane na prvovrstnem umetniškem papirju formata 21 x 36 cm ter bodo vezane v ličen album. Album planinskih slik, ki prikazuje lepoto naših gora v poletnem in zimskem času je najprimernejše darilo planinskim prijateljem za Miklavža, Božič in Novo leto. V subskripciji, ki traja le do 1. decembra t. l. je cena nižja od kasnejše prodajne cene. Ljubitelji lepe planinske prirode hitite z naročilom albuma pri Slovenskem planinskem društvu, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/I.

— **Lepe lovske trofeje.** Nedavno je bil v občini Črešnovci v Prekmurju velik lov, kjer je padlo 50 zajcev in srnjakov, kar je lepo število in kaže, da se v tem lovišču divjačina v redu goji. Teden dni pozneje pa je ustrelil v istem lovišču neki učitelj mlado srno s šibrami, kar pač ni v skladu s sklepi lovskih društev.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo jutranja megla, čez dan lepo vreme. Včeraj je snežilo v Zagrebu, Beogradu in Sarajevu, v Splitu in na Rabu pa deževalo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 11, v Skoplju 9, v Zagrebu 6, v Ljubljani 4.9. Davi je kazal barometer v Ljubljani 766.7, temperatura je znašala —3.3.

— **Zadavljena in oropana starka.** V nedeljo zvečer so našli na Sušaku umorjeno in oropano 71 let staro babico Ivko Milošević. Komisija je ugotovila, da je bila umorjena že pred dvema dnevoma. Morilec je ukradel iz njene omare 50.000 din, zlatnino je pa pustil nedotaknjeno. Policija je aretirala sina umorjene babice Milana, ker je osumljen umora.

— **Vagoni zmečkali deklico.** Na industrijskem tiru Elektro Bosne blizu Jajca se je pripetila v nedeljo težka nesreča. 11 letna učenka Katica Nežgec, hčerka tovarniškega vratarja je šla po železniškem tiru in prišla je pod vlak. Vagoni so jo razmesarili tako, da je bila takoj po prevozu v bolnico izdihnila.

— **Tragedija mlade Slovenke v Zagrebu.** Zagrebška policija je odkrila včeraj detomor. V zaboju so našli mrtvega novorojenčka, ki ga je bila mati takoj po porodu še živega stlačila vanj. Policija je kmalu našla otrokovo mater in sicer 19-letno služkinjo Katico Rozman iz Metlike. Nesrečno dekle je služilo pri neki zagrebški gospe. Včeraj zjutraj je odšla Katica v drvarnico, kjer je porodila ter stlačila otročička v zaboj pod papir in drva.

— **Lorbekova je umrla naravne smrti.** Včeraj smo poročali, da je umrla v Zagrebu mlada vzgojiteljica Rozalija Lorbek iz Slovenjgradca. Prvotno so mislili, da je bila zastrupljena in zato so oblasti odredile obdukcijo njenega trupla. Obdukcija je pa pokazala, da je umrla Lorbekova zaradi notranje izkrvavitve, torej naravne smrti. Če bi bila takoj pri rokah zdravniška pomoč, bi najbrž ne bila umrla.

— **V Bosni sneži.** Iz Sarajeva poročajo, da je v nedeljo in včeraj po vsej Srednji Bosni snežilo. Zapadlo je okrog pol metra snega, ki je v nižinah moker, na planinah pa suh. Temperatura je padla na 2 do 7 stopinj pod ničlo, in po bosanskih planinah se je že pričela smuka. Prvi letošnji sneg je zapadel včeraj tudi v Beogradu.

— **Zaščevani cigani.** Varnostna oblast zasleduje cigane Djuro Plebana, Draga Križa, Marijo Baranja ter Maro Nikoličevo, člane vlomilske tolpe, ki je kradla okrog Ljutomera. Orožniki so večino ciganov, pri katerih so našli tudi več ukradenega blaga, že prijeli, samo ti štirje so pobegnili in se klatijo najbrž nekje na Dolenjskem.

— **Zorko Prelovec: Tam na vrtu...,** moški zbor z baritonskim solom na besedilo Ivana Albrehta. Založilo in izdalo »Bežigrajsko pevsko društvo« v Ljubljani. Cena partituri 2 din. Melodijozna, za izvajanje lahka skladba se naroča pri »Bežigrajskem pevskem društvu« Tyrševa c. 71, dobiva se pa tudi v ljubljanskih knjigarnah.

Iz Ljubljane

—lj **Novinarski koncert 1. decembra** bo tudi letos, kakor vsa prejšnja leta, izredno pester in zanimiv. Prireditelj em se je posrečilo pridobiti odlične umetniške moči in ansamble za svoj koncert. Sodeloval bo mladinski orkester »Glasbene Matice« na godala pod vodstvom prof. Karla Jeraja, ki bo izvajal med drugim krasno in zanimivo Haydnovo otroško simfonijo. Nastopila bo pa tudi harmonija na pihala, ki bo spremljala virtuoza na klarinet, torej točka, ki je za Ljubljano čisto nova. Nadalje bodo nastopili trije odlični pevski solisti, operna solistka, gospa Vidalijeva, liričen sopran, odlična koloraturka gena. Nollyjeva in sijajen basist g. Lupša. Vsi trije se bodo prvič predstavili na koncertnem odru tako veliki publiki, kakor je običajno zbrana na novinarskem koncertu. Novinarji skušajo pridobiti za svoj koncert še posebno privlačno točko, o kateri pa danes še ni mogoče govoriti. Zaključil bo spored dobro šolani pevski zbor »Sava«, ki bo izvajal med drugim dve čisto novi, izvirni skladbi; ena teh je primerna priložnostna skladba za narodni praznik Zedinjenja, namreč »Uedinjena domovina«. Že iz tega je razvidno, da bo koncert izredno pester, zanimiv in privlačen. V prihodnjih dneh objavimo spored.

—lj **Sneg in blato na tovornem kolodvoru.** Podjetniki in prevozniki se te dni pritožujejo nad železniško upravo, ki ni poskrbela za odstranitev snega na tovornem kolodvoru, kjer je bil zaradi brozge skoraj onemogočen odvoz blaga. Pri odvažanju tovora so trpeli tako ljudje kakor živina, vendar so ostale vse pritožbe zaman. Železnica je pridobitno podjetje in bi uprava pač morala poskrbeti za red tudi okrog svojih poslopij.

—lj **O razvoju Ljubljane in njene bodočnosti bo predaval** g. ing. arh. Fr. Tomažič v sredo, dne 17. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Filharmoničnega društva (Kino Matica). Doslej smo bili navajeni spoznavati mesta po znamenitih zgradbah, cerkvah, palačah, trgih, spomenikih itd. Toda to so le podrobnosti v velikem organizmu mesta, ki živi svoje posebno doslej malo raziskano življenje. Narava je ustvarila pogoje za nastanek mesta, človek pa ga je gradil v teku tisočletij — včasih po zrelem preudarku, včasih pa tudi mimogrede. Tako se mesta rode in rastejo, žive in tudi propadajo. Kako se je to odigravalo v naši Ljubljani, bo predavatelj pokazal s slikami in živo besedo. Nehote se bo razgrnilo tudi vprašanje ljubljanskega kolodvora, katerega pravilna rešitev je življenjske važnosti za bodočnost našega mesta.

—lj **Predavanje SPD** bo v četrtek 18. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice. Predavali bodo nekateri udeleženci letošnje eksurzije SPD v francoske Alpe gg. Hvastja, dr. Mrak in dr. Potočnik. Izletniki so sami napravili številne posnetke s svojih tur ter bo okrog 100 diapozitivov pokazalo lepote Dauphineje in tešk oče, ki so jih imeli slovenski plezalci v snegu in ledu. Vstopnice po običajni ceni so že na razpolago v društveni pisarni SPD, Aleksandrova c. 4/I. Za predavanje je mnogo zanimanja ter se priporoča vsem planincem, da si pravočasno vzamejo vstopnice.

—lj **Rezervnim oficirjem.** Vabimo rezervne oficirje: pešadijske, artilerijske, konjeniške in inženjerske poročnike, ki žele obiskovati večerne tečaje za priprave h kapitanskemu izpitu, da se zglase v torek 16. t. m. od 18. do 19. ure v društveni sobi pododbora Udruženja rezervnih oficirjev v Ljubljani, Kongresni trg 1/II.. Uprava.

u— **Slovesna izročitev nagrad in pohval iz »Kraljevega fonda«.** Včeraj opoldne je mestni župan v magistratni dvorani na slovesen način izročil nagrade in pohvalne diplome »Kraljevega fonda« nagrajencem oziroma pohvaljencem, katerih imena smo že objavili. S čestitkami je izrazil prepričanje, da bo priznanje z najvišjega mesta gotovo mogočna vzpodbuda za nadaljnje plodno delo. Nagovor je zaključil s pozivom, naj vsi prisotni vzkliknejo Nj. Vel. kralju Petru II. trikratni: »Živio!«

—lj **Strelci!** Vsak četrtek od 20. ure naprej se vrši malokalibersko sobno streljanje v vrtnem salonu restavracije pri »Levu«, Gosposvetska c. 16. Strelska družina v Ljubljani.

Danes ob 20. uri poje
JAN KIEPURA
PESEM ZA TEBE
Znižane cene Din 2.50, 3.50, 4.50.
KINO MOSTE

u— **Vložišče na ljubljanskem magistratu se preseli.** Starinsko magistratno poslopje, kjer so nastanjeni nekateri mestni uradi, prizadeva strankam s svojimi labirintnimi hodniki in stopnicami precej preglavic. Največ imajo stranke opravka z vložiščem, ki so ga doslej često iskale po vsem magistratu. Z današnjim dnem se preseli magistratno vložišče iz II. nadstropja v prizemlje in bo uradovalo takoj pri vhodu na magistrat (Mestni trg h. št. 27).

u— **Vodstvo v razstavi Janeza in Jurija Šubica** bo jutri v sredo, začetek točno ob 15. v Narodni galeriji. Vodi monsgr. V. Steska.

—lj **Rezervni častniki,** ki se žele v letošnji zimski dobi vaditi v jahanju, naj se javijo najkasneje do 19. t. m. v mestnem vojaškem uradu — Ambrožev trg št. 7-I, soba štev. 4.

—lj **Prirodoslovno društvo** opozarja na predavanje g. doc. dr. Ljudevita **Kuščerja: »Zidarji in arhitekti v živalstvu«. Predavanje** spremlja veliko število diapozitivov. Vrši se danes ob 18.15 v mineraloški predavalnici univerze.

—lj **Seja za božično obdarovanje siromakov.** Jutri ob 17. bo v mestni sejni dvorani seja zastopnikov karitativnih organizacij in mestne občine. Na dnevnem redu je pregled oseb, ki naj bodo deležne obdarovanja. Zato naj zastopniki organizacij prineso s seboj sezname svojih obdarovancev.

—lj **Nič ni varno pred tatovi.** Podjetnik Franc Kocjančič iz Domžal se je oni dan ustavil z avtomobilom pred poslopjem sodišča, kjer je imel opravka. Ko pa se je vrnil, je pogrešil rjavo usnjato torbico, v kateri je imel 1500 din, razna pisma in nekaj dokumentov. Kot tat torbice pride v poštev neki mladenič, ki je postopal nekaj časa okrog voza. — V hišo št. 19 v Aleševčevi ulici v Šiški sta prišla v petek beračit dva mlajša postopača in eden je ukradel Josipu Pileju par 300 din vrednih črnih škornjev. — Iz stanovanja Mirka Nardina v Kolodvorski ulici 31 je nekdo odnesel 150 din vredno, cinkasto kad. — Iz shrambe Ivana Bizjana v Rožni dolini pa je tat, ki mu je policija že na sledu, ukradel par moških čevljev, mlinček, dve vreči ter nekaj jabolk in kostanja, v skupni vrednosti 200 din.

Kupujte domače blago!

Tekmovalni program GZSP za leto 1937-38

V nedeljo je bila na Jesenicah seja širšega odbora GZSP

V nedeljo je bila na Jesenicah seja širšega odbora Gorenjske zimsko športne podzveze, kjer je bil določen program za letošnjo zimsko športno sezono. Prireditve so:

19. decembra: Mladinska tekma v teku v izvedbi SK Jezersko.

26. decembra: Medklubska tekma na 12 km in skoki v Planici, izvedba SK Rateče Planica.

2. januarja 1938: Mladinsko prvenstvo v slalomu na Rošci.

6. januarja: Medklubska tekma v smuku v izvedbi SPD Kranjska gora.

9. januarja: Klubski dan za vse klube GZSP, s sodelovanjem mladinskega odseka.

16. januarja: Mladinsko klasično prvenstvo GZSP v Mojstrani.

22. in 23. januarja: Klasično prvenstvo GZSP (v Bohinju ali Mojstrani.)

29. in 30 januarja: Državno prvenstvo v alpski kombinaciji na Pustem rovtu.

2. februarja: Štafetni tek na 10 km v izvedbi SK Dovje-Mojstrana, ki praznuje za ta dan 10. letnico uspešnega delovanja pri razvoju jugoslovenskega zimskega sporta.

5. in 6. februarja: Državno prvenstvo v klasični kombinaciji.

12. in 13. februarja: Alpsko prvenstvo GZSK na Jezerskem v izvedbi SK Jezersko. To tekmovanje bo v letošnji sezoni najzanimivejše, ker se bo vršilo na terenu, ki je našim tekmovalcem še neznan.

18. februarja: Medklubska tekma na 12 km in skoki, vse v izvedbi SK Poljane v Kranju.

20. februarja: Medklubski smuk v izvedbi SPD Kranjska gora.

6. marca: Patrolni tek v izvedbi SK Bohinj.

19. marca: Veleslalom na Rošci v izvedbi TK Skala, Jesenice.

20. marca: Medklubski smuk na Rošci v izvedbi TK Skala, Jesenica.

27. marca: Veleslalom v izvedbi SPD Kranjska gora.

7. julija 1938: Vsakoletna slalom tekma za Akom pod široko Pečjo, izvedba TK Skala, Jesenice.

Rezervirani so že termini za medmestno tekmo Maribor—Jesenice in za damsko prvenstvo — vse v alpski kombinaciji.

Dalje se je na tej seji soglasno sklenilo, da naj GZSP ponovno zaprosi, da se mu poveri izvedba državnega smuškega izleta na ozemlju podsaveza. (Lanski izlet je bil v Sarajevu in na Jahorini.) Sam izlet naj bi se vršil po načrtih in predlogih GZSP na Jesenicah z izhodiščnimi točkami: Kranjska gora—Rateče—Planica, Bled in Bohinj. Smuk naj bi se izvedel na planini Rošci, smuški teki na Pustem rovtu, klasična kombinacija pa v Mojstrani.

SOKOL

Lep sokolski praznik

Vič, 16. novembra

Na skromen, a prisrčen in zares bratski način je proslavil v nedeljo srebrni jubilej bivši dolgoletni član dramskega odseka Sokola na Viču, brat Srečko Štaut. Proslava je bila v zvezi z gostovanjem sokolskega odra Štore—Teharje, kjer je Štaut že več let režiser in tajnik društva. Za jubilejno predstavo si je izbral veseloigro dr. Doboviška »Rodoljub iz Amerike«, v kateri igra vlogo župana in gostilničarja Martina Korenjaka. Vičani so pokazali za gostovanje bratske družinice mnogo zanimanja in je bila dvorana dobro zasedena.

Pred predstavo so priredili gostje majhen koncert, nato pa je občinstvo v imenu njihove družine pozdravil brat Kojnik, ki se je najprej zahvalil za prisrčen sprejem in prosil za blagohotno kritiko, češ, naj se občinstvo zaveda, da igrajo le preprosti ljudje iz dežele. Kljub temu je treba priznati, da je bila predstava ves čas na višku in da je dosegla popoln uspeh. V spretni režiji brata Štauta je predstava tekla gladko in vsi igralci so se potrudili ter dovršeno podali svoje vloge. Slavljenec brat Štaut je bil večkrat pri odprti sceni nagrajen z navdušenim priznanjem. Ni treba, da vsakega posebej omenjamo, poudariti hočemo le, da ta ansambl zelo nadkriljuje mnoge diletantske odre.

Pri predstavi je pevske duete spremljal sokolski jazz in so morali nekateri petje ponoviti. Ugajala je tudi scenerija in zadovoljila razsvetljava. Občinstvo je veseloigro sprejelo z velikim odobravanjem.

V odmoru po drugem dejanju se je gledališka družina z režiserjem Štautom na čelu zbrala na odru. V imenu uprave viškega Sokola je goste pozdravil podstarosta in prosvetar Rudi Marinčič ter mu izročil lep venec s trobojko, a gospodična Binca Talarjeva bratu Štautu srebrn venec. Po zahvali slavljenca je občinstvo zapelo »Pesem sokolskih legij«, po končani predstavi se je pa sokolska družina zbrala v gostilni sokolskega doma, kjer jo je pozdravil starosta Pavle Borštnik.

Iz Celja

—c **Strindbergovo dramo »Julija«** bo vprizorila ljubljanska sekcija Udruženja gledaliških igralcev drevi ob pol osmih v celjskem gledališču v proslavo 25-letnega jubileja umetniškega dela g. Ivana Levarja, člana Narodnega gledališča v Ljubljani. Predstava je za abonma.

—c **Vremensko poročilo iz Mozirske koče.** Na Golteh 80 cm pršiča, temperatura —3, smuka idealna.

—c **Usoden padec.** Na Bregu pri Konjicah je padla 10-letna hčerka dninarice Jožefa Pustoslemškova doma tako nesrečno po stopnicah, da si je zlomila levo roko v zapestju. Zdravi se v celjski bolnici.

—c **V celjski bolnici** sta umrla v nedeljo 63-letni preužitkar Aleksander Mikšič iz Bukovega žlaka pri Celju in 40-letni dninar Josip Špes iz Arclina pri Vojniku.

—c **Olimp:Atletiki.** V nedeljo 21. t. m. ob 14.30 se bo pričela na Olimpovem igrišču v Gaberju podsavezna prvenstvena tekma med SK Olimpom in celjskimi Atletiki. To srečanje bo gotovo zelo napeto in zanimivo. Atletikom gre za to, da si priborijo drugo mesto v celjskem okrožju. To pa bodo dosegli samo, če bodo zmagali v nedeljo in tudi na povratni tekmi z Olimpom, ki bo 5. decembra na igrišču pri »Skalni kleti«. Prvo mesto v celjski podsavezni skupini si je priboril SK Celje, ki je že ves čas tekmovanja vodil na tabeli. Za drugo mesto pridejo v poštev Atletiki ali pa trboveljski Amater.

Z Ježice

— *Občni zbor JNS.* V nedeljo je bil »Pri Angelci« ustanovni občni zbor omladinske JNS za občino Ježica. Številnim udeležencem sta tolmačila sedanji politični položaj gg. poslanca Koman in Mravlje, o smernicah omladinske organizacije pa je poročal g. Uršič. Za predsednika je bil izvoljen g. Kušar Peter, za tajnika g. Kos Jane. Zborovanju je prisostvoval tudi g. srez. podnačelnik. Ježica ima torej razen JRZ še tudi zakonito dovoljeno omladinsko JNS, ki ji zato ne bo nihče več oviral shodov kakor n. pr. pred leti, ko smo volili novega gospoda župana.

— *Esperantski tečaj* je dobro obiskan. Kaže, da bodo tečajniki zlahka sledili pouku tega mednarodnega jezika. Tečaj je vsako sredo od 20. do 22. v Gasilskem domu na Ježici. Učnina znaša mesečno samo din 8. Zamudniki in začetniki se sprejemajo samo še do 17. t. m. na tečaju. Istotam se dobe učne knjige in zvezki.

Iz Trbovelj

— **Prvi sneg.** V četrtek zjutraj je pobelil sneg hribe in doline. Preko dneva je v dolini skopnel, v hribih in planinah pa je snežilo ves dan, proti večeru je pa začelo snežiti tudi v dolini, tako da ga je tekom ene ure padlo nekaj cm. Seveda ta sneg ne bo obležal, pač pa utegne povzročiti hud mraz, zlasti ker piha sedaj hud sever. Čim se zjasni, bo pričelo zmrzovati. Letos se nam potemtakem obeta zgodnejša in ostrejša zima, kakor so bile zadnje, ki so bile od leta 1929 vseskozi več ali manj mile.

— **Naši smučarji** so v nedeljo privlekli svoje »dilce« iz shramb in podstrešij ter krenili že zgodaj zjutraj v okoliške planine, kjer je na debelo zapadel sneg. Dasiravno planine še nimajo stare podlage snega, je bila smuka vseeno ugodna. Tako je na Mrzlici, Križki in Sv. Planini okrog pol metra snega in ker je začel sedaj pritiskati mraz, utegne sedanji sneg ostati dobra podlaga čez zimo. Smučarska sezona v zasavskih planinah se je torej že začela.

— **Premestitev in imenovanje.** Prometni uradnik tukajšnje postaje g. France Rozman je imenovan za šefa postaje Planina pri Rakeku. Simpatičnemu uradniku k napredovanju čestitamo!

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.—, davek posebej
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

POUK
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

STROJEPISNI POUK
Večerni tečaji, oddelki od pol 7. do 8. in od pol 8. do 9. ure zvečer. Vpisovanje dnevno od pol 7. do 8. ure. Na razpolago 25 najrazličnejših pisalnih strojev. Christofov učni zavod, Domobranska c. 15.

RAZNO
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

KLIŠEJE
VEKTOGRAFIJA
JUGOGRAFIKA
SVETE NA 25

PRILIKA
ugodnega nakupa trenčkotov, hubertusov, obleke, perila itd.
PRESKER
Sv. Petra cesta 14.

KUPIM
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

KUPIM
moške filcaste škornje takoj. Naslov v upravi Slov. Naroda. 2662

POSEST
Beseda 1.— Din, davek posebej. Najmanjši znesek 15 Din

VILA V ROGAŠKI SLATINI
na lepem mestu, naprodaj. 3 sobe, 4 sobice, kopalnica, pritikline, lep vrt. Cena 164.000 din. — Informacije Foto Pelikan, Celje — Rogaška Slatina. 2659

PRODAM
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

KADI,
sode, steklenice, ugodno prodam. Naslov v upravi Slov. Naroda. 2660

ZARADI OPUSTITVE KMETIJE
bo na dražbi prodana živina v sredo 17. XI. Graščina Kodeljevo, Ljubljana. 2654

FIŽOL, LEČO,
luščeni grah, mak, orehova jederca in krompir nudi najceneje Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5. 2655

ŠTAJERSKA JABOLKA
kanada, bobovce, mošančke, gambovčke dobavlja vsako množino tudi franco Ljubljana Martin Šumer, eksport sadja, Slov. Konjice. 2634

NARODNA TISKARNA
LJUBLJANA
KNAFLJEVA 5
IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Zlatorog bo povečan in moderniziran

To je bilo soglasno sklenjeno na snočnjem izrednem občnem zboru osrednjega društva SPD

Ljubljana, 16. novembra.

V dvorani Trgovskega doma je bil snoči izredni občni zbor osrednjega SPD, na katerem se je obravnavalo vprašanje povečanja in modernizacije hotela »Zlatorog« ob Bohinjskem jezeru. Predsednik g. dr. Josip Pretnar je otvoril občni zbor s toplim pozdravom prisotnih, med katerimi je

bil tudi zastopnik banske uprave g. Rudolf Badjura, ki ga je predsednik še posebej pozdravil. Odbor je čutil dolžnost obrniti se na članstvo, ki naj bo v tako važnih zadevah, kakor je povečanje in modernizacija »Zlatoroga«, točno poučeno, nosi naj pa tudi odgovornost.

Gradbeno in gospodarsko delo osrednjega SPD gre po točno določenem sistemu. Gradbeni odsek je izdelal načrt za več let vnaprej. Najprej so prišle na vrsto postojanke v visokih planinah. Popravljene, preurejene in deloma tudi povečane so bile planinske koče na Veliki planini, na Kamniškem in Kokrškem sedlu, na Vršiču, pri Sedmerih jezerih, Češka in Orožnova koča in še nekaj drugih. Potem so prišle na vrsto nove gradnje in prva je bila ponosni dom na Komni, kjer se je najlepše pokazalo, da je gospodarstvo osrednjega SPD na pravi poti. Oglašali so se pesimisti, češ, z domom na Komni ne bo nič, investicije so prevelike, dom ne bo dobro obiskan itd. Že prvi dve leti sta pa pokazali, da so imeli prav oni, ki so trdili, da je dom na Komni živa potreba našega planinskega smučarstva in da bo tudi čez poletje v polni meri služil svojemu namenu. SPD je imelo dolga leta v najemu hotel Sv. Janez v Bohinju, ki ga je moralo zadnja leta popravljati in je investiralo v popravila lepe tisočake. Najemnina je bila pa zdaj tako visoka, da se je moralo društvo temu hotelu odpovedati. Zato se pa tem bolj kaže potreba povečanja in modernizacije »Zlatoroga«. Ta priljubljena planinska postojanka ob vstopu v Triglavsko pogorje je zdaj v takem stanju, da se je gostje izogibljejo in nočejo prenočevati v nji, če se le dobi kje v Bohinju soba. Glavno poslopje in depandansa že davno več ne ustrezata zahtevam našega časa in zato je nujno potrebno, da se »Zlatorog« poveča in modernizira ali pa proda, če bi se sploh našel kupec zanj.

Odbor je to vprašanje temeljito proučil, strokovnjaki so šli na delo, ogledali so si sedanja poslopja, napravili načrte in sestavili proračun tako, da je v tehničnem in gospodarskem pogledu vse dobro pripravljeno. Zdaj ima Zlatorog 21 sob in 41 postelj, toda od tega je polovica skoraj neporabna. Po povečanju bo imel 42 sob in 84 postelj, vse seveda moderno urejeno. Odbor je pretehtal in dobro premislil vse v pošfev prihajajoče činitelje in stopa pred izredni občni zbor z zrelim načrtom. Govorilo se je tudi o tem, ali bi morda ne kazalo starega poslopja podreti in sezidati novo, toda gradbeni podjetniki sami so prišli do spoznanja, da bo znatno cenejše, če se sedanje poslopje poveča in modernizira. Najprej bo nekoliko podaljšano in dvignjeno tako, da dobi še drugo nadstropje in sobe tudi v podstrešju, pozneje pa pride na vrsto razširjenje dependanse in končno bosta obe poslopji združeni z vmesnim traktom. Pri tem se je strogo pazilo, da bo bodoči »Zlatorog« zgrajen v lepem, našemu slikovitemu bohinjskemu kotu odgovarjajočem slogu.

Razvila se je živahna debata, v katero je poseglo več govornikov. Proti povečanju in modernizaciji »Zlatoroga« ni bilo nobenega stvarnega pomisleka in po nekaterih predsednikovih pojasnilih je bil predlog soglasno sprejet. S tem je storilo naše osrednje SPD v svojem smotrnem gospodarskem delu zopet važen korak naprej in vsi pravi planinci se morajo tega iskreno veseliti.

Za stratosfero še morsko dno

Novi drzni načrti belgijskega učenjaka prof. Piccarda

Belgijski raziskovalec in učenjak prof. Piccard prispe te dni v Prago, kjer bo predaval o svojih poletih v stratosfero ter njihovem pomenu za znanost in prakso. V pogovoru s praškimi novinarji je izjavil, da prihaja zelo rad na Češkoslovaško, kjer se je že večkrat mudil. Zadnjič je bil na Češkoslovaškem leta 1933, ko je preživel v Laneh s predsednikom Masarykom nekaj zelo prijetnih ur v prijateljskem pogovoru. Pa tudi sicer je prof. Piccard tesno zvezan s Češkoslovaško. Njegova žena je namreč hči profesorja pariške Sorbonne ter enega največjih prijateljev pokojnega Masaryka, prezidenta dr. Beneša in Čehoslovakov vobče, Ernesta Denisa.

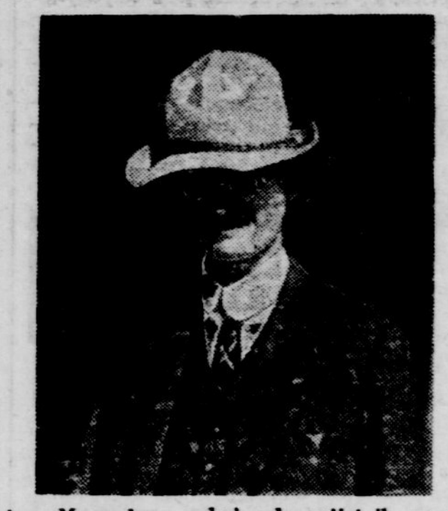

Prof. Piccard, zelo velik mož karakterističnе glave in zelo prijetne zunanjosti, se je razgovoril o svojih načrtih. Zanima ga v prvi vrsti znanstveno raziskavanje, pa naj gre za polete v stratosfero ali za proučevanje morskih globin. Po svoji turneji po srednji Evropi, kjer priredi več predavanj, se vrne Piccard v Bruselj in tam bo nadaljeval svoje priprave za proučevanje morskih globin. Moji poleti v stratosfero, je dejal praškim novinarjem, so prinesli mnogo koristnih dognanj posebno glede dihanja in delovanja človeških možganov v tako visokih zračnih plasteh. Včasih so kriva tudi letala, da odpovedo človeku visoko v zraku organi. Toda ta nevarnost se da premagati s konstrukcijo, s posebnimi kabinami, kamor ne more prodreti močno razredčeni zrak.

Sicer se pa leta v stratosferi kakor nizko nad zemljo. Zaenkrat so taki poleti šele poskusi. Vendar je pa samo še vprašanje časa in primerne konstrukcije motorjev, kdaj dobimo v stratosferi redne zračne proge. Po Piccardovem mnenju ne bo treba več dolgo čakati, ko bodo poleti čez ocean v Ameriko nekaj vsakdanjega in ko bomo rabili za to dolgo pot samo nekaj ur. Morske globine hoče Piccard proučiti v veliki jekleni obli, opremljeni z močnim steklom proti pritisku vode. V obli se namerava spustiti ocenjak nekje med Azijo in Avstralijo globoko v morje, kjer bo s pomočjo ogromnega reflektorja razsvetlil morsko dno. Tako bi bilo prvič v zgodovini človeštva mogoče posneti za film življenje na dnu Tihega oceana.

Gvido Birolla se je poslovil od Zagorja

Prisrčno slovo je pokazalo, kako radi so ga imeli ljudje in kako težko ga bodo pogrešali

Zagorje, 15. novembra

V sredo se je naša nacionalna javnost po svojih zastopnikih in predstavnikih številnih organizacij in društev, prisrčno poslovila od najvidnejše osebnosti našega kraja sploh, od industrijalca g. Gvidona Birolle in njegove gospe Marije, ki odhajata v Ljubljano. Na povabilo Sokolskega društva so prihiteli številni njegovi prijatelji, častilci in znanci, da v intimnem krogu prežive še nekaj trenukov, da na kolikor je sploh mogoče zgovoren način izpričajo svoje globoko spoštovanje možu, ki je polnih 27 let žrtvoval svoje najboljše moči za socialni in duhovni napredek in obogatitev napredne tradicije proletarskega Zagorja. Ob tem slovesu, katerega smo doživljali krvavečih src, je bilo izpričano, da smo z njim izgubili ne samo neumornega izpolnjevalca naukov, ki so nam jih oznanjali naši najboljši sinovi, temveč tudi človeka v polnem smislu besede, blagega, vse razumevajočega človekoljuba, svetovalca, prijatelja, očeta, skratka, svojega vodnika. Mirno smemo trditi, da ni nikogar med nami, ki bi gojil mržnjo do njega. če pa jo, bi mogel biti to samo tisti, ki je ob pogledu nanj spoznal, kako malenkosten, nizkoten in sebičen je sam.

Govorniki so izčrpno osvetlili njegovo ogromno delo v kraju. Tako ga šteje Sokolsko društvo med svoje prve mecene in pobornike sokolske ideje. Koliko je bilo tega dela, ki ga skoraj nihče ni opazil! V svoji preveliki skromnosti je odklanjal vsako zahvalo. Poslednje delo, s katerim je zapustil sleherniku viden spomin, je obnovljena sokolska dvorana, kateri je dal lice s svojim umetniškim čutom. On in njegova gospa sta bila vedno med prvimi, kadar je bilo treba društvu priskočiti na pomoč. G. Birolla je pa tudi v političnem življenju zavzemal odlično mesto. Bil je hrbtenica političnega gibanja in mentor mlajši generaciji. Kot banski svetnik je odločno in tehtno zastopal interese našega okraja. Govorniki so izrazili srčno željo, da bi tudi v bodoče obdržal duhovno zvezo s svojimi učenci in sodelavci. Pa tudi kot industrijalec je pokazal višek socalnosti do svojih delavcev s tem, da je onemogljim prostovoljno priznal pokojnino, kar je menda edini primer pri nas. Že s tem bi bilo mogoče na kratko prikazati njegov človečanski lik. Številni njegovi delavci mu bodo ohranili najlepši spomin in toplo hvaležnost. Globoko so se dojmile zaključne besede govornika, ki je orisal še Biroliovo narodno obrambno delo, ko je navzoče pozval, naj skušamo slediti njegovim svetlim zgledom.

Zagorsko Kolo jugosloveskih sester je poklonilo prekrasen šopek rdečih nageljnov njegovi soprogi Mariji. Bila je večletna predsednica Kola in kasneje odbornica. Za svoje človekoljubno delo je prejela priznanje z najvišjega mesta. Oba, gospod Gvido in gospa Marija, tiha in skromna njegova življenjska tovarišica, sta v vzgled nem soglasju izpolnjevala svoje dolžnosti do družbe in naroda. Iz vseh občutenih besed govornikov je odmevala bol nad izgubo, a tudi upanje, da bodo vsaj duhovne vezi v bodoče povezale Zagorjane z ljubljenim prijateljem in gospo Marijo, ki je v svojem človekoljubju otrla marsikatero bridko solzo zatiranim in na dnu tavajočim sirotam.

Ko se je ves ganjen zahvalil g. Gvido, je s polnim srcem pritrdil izrečenim željam, kajti 27 let življenja ni mogoče niti pozabiti niti mu presekati vezi v bodočnost. Vse, prav vse, srečno, bridko in zmagovito bo za vse čase ohranil v svojem srcu. Kolikor mu bodo dopuščale moči, bo vedno rad priskočil tudi z dejanji, na vsak način pa, če ga bomo potrebovali, bo tu med nami tako ali tako. Pozval je navzoče k brezkompromisnemu delu za boljšo bodočnost vsega naroda. Zahvalil se je za nepričakovano počastitev, kakršne se ni nadejal, saj je storil pač samo svojo dolžnost in nič več. Njegovim besedam je sledilo radostno pritrjevanje in lahko se je do kraja uveril, kako radi ga imamo. V prijetnem kramljanju je poteklo še nekaj uric, nakar je sledilo slovo od ugledne dvojice.

Gvido Birolla, ki se je v mladih letih posvetil slikarstvu, postal ugleden, mnogo obetajoč akademski slikar, je zamenjal čopič in paleto s krampom in apnenično pečjo. Življenje je bilo pač močnejše od umetnikovega hrepenenja. (Toda niti v teh letih ni opustil svoje stare ljubezni in ustvarja, seveda tiho in skromno še in še, zrelo in popolno, toda v — oklepaju!) Težka kriza ni šla brez sledu mimo kadečih se apnenic. Konkurenca je posegala v najgloblje organizme, pretresla je tudi Birollovo podjetje. Toda vztrajen in neuklonljiv je prebrodil tudi te poslednje težave. Že pred leti si je zgradil z Kresnicah moderno apneno peč. Zdaj pa vstajata istotam še dve, podjetje se širi, raste in vse to je dalo povoda dovolj, da se je bilo treba preseliti v Ljubljano. Gospodu Gvidu in gospé želimo mnogo poslovnih uspehov ter jima kličemo: — Na svidenje še in še!

Dolgi in kratki morski valovi

V pomorstvu si že dolga leta prizadevajo izdelati res praktičen parniški stabilizator, ki bi držal ladjo v ravnotežju, tako da bi se potnikom ne bilo treba bati morske bolezni. Pri teh poskusih se je namreč pokazala potreba ugotoviti dolžino morskih valov pri različnih silah vetra. Tako se je izkazalo, da merijo morski valovi med viharjem, ko znaša hitrost vetra 20 do 23 metrov v sekundi ali 80 do 90 km na uro, merjeno od vrha do vrha 60 do 180 m. Med orkanom, ko znaša hitrost vetra okrog 30 m v sekundi ali nad 100 km na uro, so morski valovi dolgi do 300 m. Na en kilometer pridejo torej med orkanom samo trije valovi.

Da bi se proti smeri valov vozeča ladja ne gugala, bi morala stalno sloneti vsaj na treh valovnih grebenih. Iz tega je razvidno, da se niti največje ladje, kakor je recimo »Queen Mary«, dolga nad 300 m, med orkanom ne morejo izogniti guganju, ker pridejo največ na dva valovna grebena istočasno in to samo za nekaj trenutkov. Poskusi so tudi pokazali, da povzroča med seboj povezana vrsta dolgih valov mnogo večje guganje, nego en sam izredno dolg in visok val.

Letalo za 150 potnikov

Uspehi, doseženi v zračnem prometu čez Tihi ocean, so prepričali ameriške konstruktorje letal, da bi se dalo konstruirati letalo za 150 ali pa še več potnikov. S tem bi se približal London New Yorku tako, da bi trajalo potovanje tja ali nazaj samo 24 ur. Konstrukterji imajo že pripravljene načrte, po katerih bi merila krila letala v razpetini približno 100 m, dolgo bi bilo letalo 60 m in opremljeno tako razkošno, kakor najmodernejši prekooceanski parniki. 50 potnikov I. razreda bi imelo svoje udobne kabine v ogromnih krilih. Pred kabinami na sprednji strani kril bi bil poseben krov z razgledom čez trup letala. Kabine bi bile urejene kakor sobe s posteljami, oddelek I. razreda bi pa imel še posebno kuhinjo.

Potniki II. in III. razreda bi imeli svoje prostore v trupu letala. Konstrukterji menijo, da bi bilo treba za vsak polet pol tone pogonskih snovi za polno obsedeno letalo s posadko vred. Polno obsedeno letalo bi tehtalo 120 ton in namestu propelerjev, ki bi ga vlekli naprej, bi imelo kakor večina modernih letal 8 do 12 motorjev na zadnji strani kril in ti motorji bi letalo gonili. Čim bi se letalo dvigalo, bi pilot nekaj motorjev ustavil, da bi ne potrošil toliko pogonskih snovi. Pa tudi v tem primeru bi letelo letalo s hitrostjo 240 km na uro.

Bivši milijonar vrtnar

V začetku tekočega stoletja je bil eden najbogatejših mož v Ameriki kralj železnic Edvard Henry Harriman. Njegovo premoženje je znašalo nad 100 milijonov dolarjev. Podedoval ga je njegov edini sin Wrihgt, ki je ustanovil Harrimanovo Narodno banko in industrijsko družbo pod svojim predsedstvom. Ob borznem krahu v Ameriki leta 1929 je bila pa prizadeta tudi Harrimanova banka in morala je ustaviti izplačila. Harriman je bil takrat obtožen, da je porabil vloge svojih vlagateljev v znesku več milijonov dolarjev protizakonito v bančne svrhe in obsojen je bil na štiri leta in pol ječe.

Letos v avgustu so ga pa izpustili, čeprav je odsedel šele dve leti svoje kazni, ker se je lepo vedel. Zdaj je star mož že 70 let in moral je sprejeti mesto vrtnarja, ker se drugače ne more preživljati. Ironija usode je hotela, da je dobil mesto vrtnarja v bližini livše svoje razkošne palače, da mu je življenje na stara leta še bolj zagrenjeno.

Princ Burtin umrl

V resnici to ni bil noben princ, ta slavni hotelir in eden najboljših kuharjev Francije, ki se je oni dan za vedno poslovil od svoje umetnosti in bele čepice. Toda tako so ga klicali, kajti kakor v Foyotovo restavracijo v Luksemburški palači v Parizu, nedavno za vedno zaprto, so hodili kralji in princi vsega sveta tudi na sloveče obede in večerje k staremu Burtinu v Macon. Ta princ francoske kuhinje, kakor se je glasil njegov oficielni naslov, pa ni polagal tolike važnosti na visok položaj in naslov svojih gostov, kakor na njihov izbran okus in temeljito poznavanje dobre kuhinje. Sicer pa je tudi znal vzbuditi spoštovanje do svoje umetnosti.

Še nedavno se mu je pripetilo, da je prišla neka kronana glava na obed v Macon in da se ji je zelo mudilo. Princ Burtin je pa ne oziraje se na kraljevskega gosta zapustil v belem predpasniku in visoki čepici svojo kuhinjo in prišel v dvorano vprašat, kateremu gostu se tako mudi. Stopil je k njemu, se priklonil komaj vidno in dejal: — Kdor ne zna jesti, naj ne hodi v mojo restavracijo. — Imel je prav, kajti gostje iz njegove restavracije kar niso hoteli, tako dobro so se počutili v nji in tako imenitno so jedli.

Z Jesenic

— **Poroka.** V nedeljo teden se je v mestni župni cerkvi na Jesenicah poročil g. Karol Zvezda z gdč. Mici Kreuhovo. Kot priči sta bila gg. Čufer Andrej, veletrgovec in g. Erzar Janko, delovodja KID z Jesenic. Bilo srečno!

— **Brezposelnost pojema.** Od novega leta je bilo pri KID sprejetih okoli tisoč nameščencev in delavcev v službo. Od teh jih je skoraj polovica domačinov. V nekaterih družinan so zaposleni vsi odrasli otroci, pa so tudi še družine, kjer je zaposlen samo oče, ki z veliko težavo vzdržuje odrasle otroke.

— **Na grobovih.** Na praznik Vseh svetih so se proti pokopališču pomikale nepregledne množice ljudi, ki so počastili spomin svojih rajnkih, položili cvetje in prižgali lučke na grobovih. Skoraj vsi grobovi so bili lepo okrašeni s krasnim jesenskim cvetjem, kar izpričuje veliko pietelo do pokojnih in velik napredek na polju gojitve rož. Tam pod vrbo žalujko ob kapelici pa je bil urejen skromen simboliziran grob nesrečnih bazoviških žrtev. Ob zglavju groba je bil postavljen skromen lesen križ z imeni omladincev, ki so dali življenje za svoje prepričanje. Na križu je visel trnjev venec, ovit z državno trobojnico. Gostih množic, ki so se tu ustavljale, se je močno dojmila ta skromna gomila in pa preprost križ, ki je povedal več, kot še tako dolgi govori in članki. Na novem delu pokopališča je bilo letos postavljenih nekaj zelo lepih nagrobnih spomenikov, ki po svoji preprostosti in tihi ubranosti globoko izpričujejo ljubezen živih do njih, ki so dotrpeli. Veliko pozornost je zbujala krasna grobnica Štekarjeve rodbine. Na desni strani grobnice je na kamenitem podstavku bronast kip pokojnika v naravni velikosti, ki je tako dovršeno izdelan, kot bi bil živ. Izredno lepa sta tudi spomenika Čopove in Razingarjeve rodbine. Po opravljenih žalnih verskih obredih so pevci ubrano zapeli žalostinke, nakar so se nepregledne množice ljudi začele pomikati nazaj v mesto.

— **Nov grob.** Po dolgotrajni bolezni je v 70 letu starosti preminul g. Pastirk Andrej, bivši delovodja KID na Javorniku. Pokojni je pred dolgimi leti prišel iz Zgornje Štajerske v naše kraje, kjer se je hitro vživel v naše razmere. V politične borbe se ni vmešaval nikoli, bil pa je odločen napredjak in kot tak je vedno storil svojo dolžnost, kadar je bilo treba. Bil je orjak kakršnih danes ni daleč naokoli. Toda dolgotrajna bolezen je glodala silnega moža, dokler mu ni pretrgala nit življenja. Bodi mu ohranjen lep spomin.

— **Gradnja velike stanovanjske hiše Pokojninskega zavoda** naglo napreduje. Če ne bo vreme delalo težav, bo mogočna stavba že v začetku decembra pod streho. V njej bo 14 dvosobnih in trosobnih stanovanj s pritiklinami. Stanovanja bodo oddana nameščencem KID.

— **Velik promet.** V zadnjem času, je po naših cestah silno živahen osebni, vozovni in avtomobilski promet. Na Lukmanovem trgu se v opoldanskih urah kar tare ljudi. Otroci hite iz šol, delavske žene nosijo svojcem v tovarno kosilo, iz tovarne pa se peš in s kolesi vsipljejo množice nameščencev in delavcev, da je življenje tako, kot pred pošto ali na Marijinem trgu v Ljubljani. Čudno je, da se v tem velikem vrvežu še ni pripetila nobena večja nesreča, ko nekateri kolesarji z največjo naglico vozijo po strmem klancu navzdol proti velikim ljudskim množicam.

— **Junaka noči.** Pod okriljem teme in pod vplivom alkohola sta dva stoodstotna slovensko-katoliška inteligenta zbila sokolsko desko za lepake z zidu Balolove hiše in jo kot vojno trofejo zmagoslavno nesla skozi mesto. Medpotoma pa jih je za staro šolo slučajno srečal orožnik. En junak jo je urnih krač odkuril v temo, drugi pa je moral desko nesti na orožniško postajo. Oba sta tisti večer popivala v kavarni. Ko se je družba kljub »Domoljubovim« naukom naplesala, se je okoli polnoči precej okajena napotila domov. Čeprav sta bila oba v »rožcah«, sta vseeno lahko razločila, katera tabla je katoliška in katera sokolska. »Svojo« sta pustila lepo pri miru, sokolska pa bi bila morda ležala na grmadi, da ju ni slučajno srečal orožnik. Lepo to ni, še manj pa junaško!

Andre Armandy: 141

Princesa Symianova

Roman

Moral sem se zelo potruditi, da sem tistega večera ušel budnemu očesu vznemirjenega Jeana de Merventa. Najprej sem moral leči k počitku in šele potem sem lahko podkupil dva kitajska fanta, ki ju je bil postavil na stražo k mojim vratom z naročilom, naj ga takoj opozorita, če bi hotel kam oditi.

Bilo je nekako ob dveh ponoči, ko sem prispel na Bubbling Well Road. Prišel sem peš, da bi ne vzbudil pozornosti svojih zasledovalcev, kajti zdelo se mi je povsem logično, da je Hawkstone ukrenil vse potrebno. V svoje veliko presenečenje sem pa našel vrata njegove palače nezastražena. Park in poslopje sta se zdela zapuščena, luči so bile ugasnjene. In vendar je ena gorela za zaveso enega okna...

Psi so cvilili in tulili v svojih hišicah. Po prstih sem stopal naprej in ko sem se naslonil na vrata, se je eno krilo odprlo... Naglo sem odskočil... Nikogar ni bilo... Vrata niso bila zaklenjena.

Ko sem stopil na vrt, so jeli psi srdito renčati in lajati. Tudi vežna vrata niso bila zaklenjena.

To pot sem se bal pasti. Pripravil sem samokres, predno bi bil ubit sam. Tudi na hodnikih ni bilo nikogar. Hiša se je zdela prazna in bila je naravnost strahotna praznota tam, kjer sem bil pripravljen na boj.

Slednjič sem zagledal skozi zaveso luč, ki sem jo bil opazil že z dvorišča. Gorelo je v sobi, kjer me je bil Hawkstone nekoč sprejel. Naglo sem odgrnil zaveso in pogledal, na koga bo treba nameriti samokres... Toda v sobi ni bilo nikogar.

Grof de Brancelin si je obrisal potno čelo.

— Vsaj na prvi pogled nisem nikogar opazil... In šele ko sem stopil nekaj korakov naprej...

Z iztegnjenimi prsti je risal nekaj po zraku.

— Bil je tam... seseden na divanu... Njegove oči so bile široko odprte, izbuljene in že steklene... Roke krčevito stisnjene na grlu... Niti njegovo telo, niti njegov obraz nista kazala znakov ranjenosti. Toda okrog njegovega grla, stisnjenega in opuhlega, je bila žolta, tenka svilena vrvica... prav taka, s kakršno so davili ljudi nekoč v dobi cesarjev po tajnih hodnikih Tsien-Men-Vei, prepovedanega mesta, sredi Pekinga...

Topo se je zasmejal. Potem se je pa naenkrat vzravnal, kakor da je spregovoril.

— Lo? Ah, da, Lo... No torej, nikoli se ni našla nobena sled niti po Hawkstonovem tolmaču, niti po Hawkstonovih kitajskih služabnikih...

Zopet je jel puhati dim iz svoje pipe... Zbežal sem...

★

Pustil sem svoj naslov Bourjalu. Mesec dni po tem tragičnem razgovoru me je poklicala brzojavka z njegovim podpisom v Monte Carlo.

Grof Robert de Brancelin je bil končal počasno ubijanje samega sebe. Zapustil je bil pismo, v katerem je prosil, naj prevzamem skrb za njegovo oporoko in prosil je, naj njegovo balzamirano truplo pošljem očetu Didieru. Razen tega naj bi zagotovil lepo rento njegovemu zvestemu Bourjalu, ostali denar pa poslal francoski misiji v Zi-Ka-Wei z naročilom, naj položi oče Didier njegovo truplo v grobnico k truplu Staše Symianove in naj skrbi za oba groba.

Izpolnil sem njegovo zadnjo voljo. Bourjal je spremljal zemske ostanke svojega gospodarja do Šanghaja.

Oče Didier je izpolnil grofovo zadnjo željo, sežgal je kip budhe in zazidal tajni vhod v grobnico.

In tako počivata zdaj ti dve bitji, ki sta se v življenju tako vroče ljubili, skupaj v grobnici na otoku jezera Ta-Hu...

KONEC

Naš novi roman bo

pustolovski

Naslov mu bo

„Svet v razvalinah"

Urejuje Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof — Vsi v Ljubljani